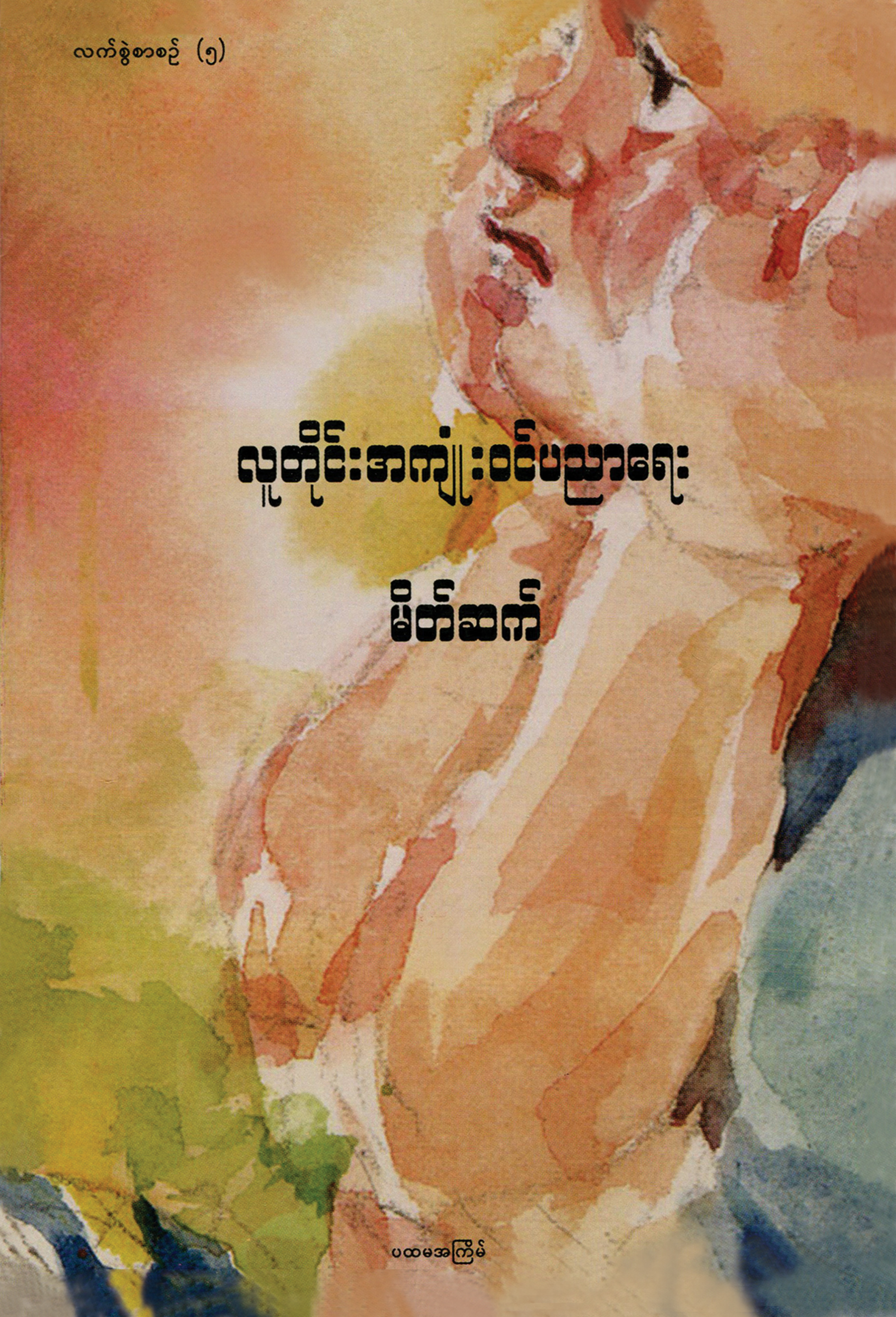

လက်စွဲစာစဉ် (၅)

လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး

မိတ်ဆက်

ပထမအကြိမ်

လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးမိတ်ဆက်
(လက်စွဲစာအုပ်)

ပထမအကြိမ်

F-1A

ဒေဝင်

လူတိုင်းအကျိုးဝင်ပညာရေးမိတ်ဆက် roepf;Guf , fsm; jy/pkw&jrH

yxr tBur ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ထုတ်ဝေသူ	ဦးထာအုပ် ဒေဝင် မသန်စွမ်းသက်ယယ်များ ပြုစုရာရိပ်မြုံ
သရုပ်ဖော်ပုံ	နိုင်ကြီး၊ စောနီးမရိုစ်၊ အေးငြိမ်းသူ
အတွင်းအပြင်အဆင်	မြန်မာ့ဌေမာန် အွန်လိုင်းမီဒီယာနှင့် ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းဝန်ဆောင်မှု
မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း	ဖြိုးဇော်ထွန်း

၈၉၅ ․ ၈၄

ထုတ်ဝေသည့်စာအုပ် ကတ်တလောက်အညွှန်း —

ထာအုပ်၊ ဦး

လူတိုင်းအကျိုးဝင်ပညာ ရေးမိတ်ဆက်

ဦးထာအုပ်၊ ရန်ကုန်၊

ဒေဝင်မသန်စွမ်းသက်ယယ်များပြုစုရာ ရိပ်မြုံ၊ ၂၀၁၄

— ၁၇၉ စာ ၊ ၁၅ × ၂၁ စင်တီ

F-1B

vlwkdf tu;wHk0ifynma&;rdwfquf(vuf0GJ tkyf)

rmwdum

refae;*sif'gBudKif;wm\ trSm
tcef;1 - roefpGrf;taetxm;jzifh rD;vlwkdf tu;wHk0ifynma&;
tcef;2 - vlwkdf tu;wHk0ifynma&;\ aemufcHordkif;ESifh tjzmjzm;wdk;wufvmyHk
tcef;3 - t"dyÜm,fzGifhqdkcsuf t,ltqESifh o0ifuyfyHk o0ifuyfenf;rsm;
tcef;4 - vlwkdf tu;wHk0ifynma&;ESifh wpfoD;wpfa,mufcsif;vdktyfcsufrsm;ESifh tjrifrSefvkyfEdkifpGrf;rsm;
tcef;5 - vlwkdf tu;wHk0ifynma&;\ tajccHrl (7) csuf
tcef;6 - vlwkdf tu;wHk0ifynma&;\ xl;jcm;csufrsm;
tcef;7 - {'ifoefpGrf;oufrsm;jyKvkyf&mwGif vlwkdf tu;wHk0ifynma&;pepfESifh qufpyfcsuf
tcef;8 - taxGaxG
uxdkuk,f&if
aemufqufwGJ(u) Z,m;(u)
roefpGrf;olrsm;\ ynma&;vdktyfcsufrsm;tjrif [mif;zGifhlaxmifrSpfrif;tjzpfrsm;
enf;vrf;rsm;
aemufqufwGJ(c) Z,m;(c)
roefpGrf;olrsm;\ ynma&;vdktyfcsufrsm;tjrifopfrsm;axmifrSpfrif;tjzpfrsm;
enf;vrf;rsm;
aemufqufwGJ(*) Z,m;(*)
vlwkdf tu;wHk0ifynma&;\ t,ltqjy Z,m;

မန်နေးဂျင်းဒါရိုက်တာ၏
အမှာစာ

ဧဒင်မသန်စွမ်းသက်ငယ်များပြုစုရာရိပ်မြုံအနေဖြင့် မသန်စွမ်းမှုအမြင်သစ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး အသိပညာမြှင့်တင်ရန် ရည်ရွယ်ကာ စာစဉ်များ ပြုစုထုတ်ဝေလာခဲ့ရာ အမှတ် (၄) အထိထုတ်ဝေပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါ အမှတ် (၅) စာစဉ်အဖြစ် လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးမိတ်ဆက် လက်စွဲစာအုပ်ငယ်ကို ပြန်လည်ထုတ်ဝေပါသည်။

ယခင်ထုတ်ဝေပြီးသောစာစဉ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်သည့်အခါ အားရသည့်အချက်များရှိသလို ပြန်လည်၍ ပြင်ဆင်မည်ဆိုပါက အသိပညာမြှင့်တင်ရာတွင် ပိုမိုအသုံးတည့်လာမည့် အချက်များကိုလည်း တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ ထို့ပြင် မသန်စွမ်းမှုအမြင်သစ်ဆိုင်ရာ အသိပညာမြှင့်တင်ပေးရာတွင် ယခင်ထက်ပိုမိုထိရောက်စေရန်အတွက် ထုတ်နုတ်ပစ်ရမည့် အကြောင်းအရာများနှင့် ဖြည့်စွက်ရမည့်အကြောင်းအရာများကိုလည်း သိရှိလာရပါသည်။ ယခုထုတ်ဝေသောစာစဉ်တွင် ယခင်စာစဉ်များမှ အတွေ့အကြုံများကို အခြေခံပြီး လက်တွေ့တွင် အသုံးပြုနိုင်သည့်၊ ကိုးကားနိုင် သည့် စာစဉ်များဖြစ်လာရန် ကြိုးစားပြီး ပြင်ဆင်ထားပါသည်။

မသန်စွမ်းမှုအမြင်သစ်ကိုအခြေခံထားသည့် လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးမူဝါဒသည် အလွန်ကျယ်ပြန့်လေးနက်သည်သာမက အနှစ်သာရလည်းကြွယ်ဝ သောကြောင့် ဤစာစဉ်တိုလေးတွင် လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး၏ အကြောင်းအရာ များကို အပြည့်အဝဖော်ပြပေးနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ မိတ်ဆက်ပေးရုံမျှ ဖော်ပြနိုင် မည် ဖြစ်ပါသည်။

လူသားတိုင်းအတွက် ပညာရေးသည် အလွန်အရေးကြီးကြောင်း ထပ်မံဖော်ပြရန်လိုအပ်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ အားလုံးသိရှိနားလည်သဘောပေါက်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဧဒင်မသန်စွမ်းသက်ငယ်များပြုစုရာရိပ်မြုံသည် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အစိတ်အပိုင်း၊ ဌာနတစ်ခု မဟုတ်သော်လည်း မသန်စွမ်းကလေးများ၏ ပညာရေးကို စိတ်နှစ်ပြီး လုပ်ဆောင်နေသော အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ပညာရေးဌာန၏လမ်းညွှန်မှုဖြင့် ပင်မကျောင်းများတွင် ပညာသင်ကြားနေသော မသန်စွမ်းကလေးများအတွက် ပညာရေးလိုအပ်ချက်ကို “လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး စီမံချက်” ရေးဆွဲကာ (၂၀၀၆) ခုနှစ်မှစပြီး ဧဒင်မသန်စွမ်းသက်ငယ်များပြုစုရာရိပ်မြုံ၏ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သော Welthungerhilfe (WHH) ၏ ပံ့ပိုးမှုဖြင့် စတင်လုပ်ဆောင်လာခဲ့သည်မှာ ခြောက်နှစ်ကျော် ကြာမြင့်လာခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါသည်။

ဧဒင်မသန်စွမ်းသက်ငယ်များပြုစုရာရိပ်မြုံအနေဖြင့် မသန်စွမ်းသူများအတွက် လိုအပ်သောဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ အသိပညာပေး အမြင်ဖွင့်လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်းတို့ကို ယနေ့အထိ ဆောင်ရွက်နေသလို အနာဂတ်တွင်လည်း ဆောင်ရွက်နေဦးမည်သာ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဧဒင်မသန်စွမ်းသက်ငယ်များပြုစုရာရိပ်မြုံ "မသန်စွမ်းမှုအမြင်သစ် (Social Model of Disab-ility)"ကို ပြည်သူလူထုမှ သိရှိနားလည်ကာ လက်ခံလာရေးသည် အဓိက (အရေးတကြီး) လိုအပ်ချက်ဟု ခံယူထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပညာရေးနယ်ပယ်တွင်သာမက မသန်စွမ်းနယ်ပယ်တွင်ပါ မရင်းနှီးသေးသည့်၊ နားလည်သဘောပေါက်မှု နည်းပါးနေသေးသည့် "လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးအယူအဆ" ကို တစ်စိုက်မတ်မတ် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာအတိုင်းအတာတွင်လည်း အစဦး၌ ဆန့်ကျင်မှုများစွာနှင့် တွေ့ကြုံခဲ့သော်လည်း တဖြည်းဖြည်းသဘောပေါက်လက်ခံနေပြီဖြစ်သည့် ပညာရေးအတွေးအခေါ်၊ အယူ အဆတစ်ရပ်အဖြစ် တွေ့မြင်နေရပြီ ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ်ငယ်သည် လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးကို အပြည့်အဝရှင်းလင်းပေးနိုင်ဖို့ရန် အချက်အလက်များစွာ လိုအပ်လျက်ရှိသော်လည်း အတိုချုပ်မျှ မိတ်ဆက်ပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးနှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာမိသလောက်ကိုးကာပြီး သင့်လျော်မည်ဟုယူဆသော အချက်အလက်များကို တတ်နိုင်သလောက် ဘာသာပြန်ဖော်ပြထားပါသည်။ ဧဒင်မသန်စွမ်းသက်ငယ်များပြုစုရာရိပ်မြုံ၏ (၇) နှစ်တာ လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး စီမံချက်လုပ်ငန်း အကောင်အထည်ဖော်လာခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံများကိုလည်း အခြေခံ၍ လက်လှမ်းမီသမျှ ဖြည့်စွက်ဝေငှထားပါသည်။

"လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးအယူအဆ" ကို မလေ့လာဘဲဖြစ်စေ၊ သေချာစွာ သဘောပေါက်နားလည်မှု မရှိဘဲဖြစ်စေ အားပေးထောက်ခံမှု မပြုစေလိုပါ။ အမှန်တကယ် သဘောပေါက်နားလည်ပြီးမှသာ ထောက်ခံစေလိုပါသည်။ ဤစာစောင်ကို ဖတ်ရှုခြင်းအားဖြင့် "လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးအယူအဆ" ၏ အနှစ်သာ ရကို သဘောပေါက်နားလည်ပြီး ဆက်လက်လေ့လာဖြစ်ရန်အတွက် တွန်းအားတစ် ခုဖြစ်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

■ ထာအုပ်

F-2A

t ce; - 1

roefpGrf;tjrifopfESifh vlwdkif;tusKd;0ifynma&;

လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး အယူအဆသည် မသန်စွမ်းမှုအမြင်သစ် (လူမှုရေးအမြင်ဖြင့် ရှုမြင်ခြင်း)၏ ရလဒ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ မသန်စွမ်းမှုကို လူမှုရေးအမြင်ဖြင့်ရှုမြင်သည့်အယူအဆအုတ်မြစ်ပေါ်တွင် အခြေပြုထားသည်။ ပညာရေးကို လူသားတိုင်းအတွက်အလွန်အရေးပါသည့်ငြင်းမရသော မွေးရာပါအခွင့်အရေးတစ်ရပ်အဖြစ်ရှုမြင်သည်။ လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးနှင့်မသန်စွမ်းမှုအမြင်သစ်သည် တစ်သားတည်း ဖြစ်သည်။ လူသားတစ်ဦး အားကိုယ်အင်္ဂါချို့ယွင်းသူအဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ မသန်စွမ်းသူဖြစ်နေခြင်းကို အကြောင်းပြု၍သော်လည်းကောင်း ထိုသူ၏ မွေးရာပါအခွင့်အရေးတစ်ခု ဖြစ်သော သက်တူရွယ်တူ ကလေးများနှင့် အတူတကွ ပညာသင်ယူပိုင်ခွင့်ကို ငြင်းပယ်ခြင်း၊ လျစ်လျူရှုခြင်း မပြုသင့်ပါ။ ထိုသို့ပြုပါက မသန်စွမ်းသူကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းဖြစ်သည်။ မသန်စွမ်းသူမှ သင်ယူနိုင်သည့်နည်းလမ်းကို ရှာဖွေပြီး ထိုနည်းလမ်းဖြင့် သင်ပေးနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပညာသင်ယူခြင်းသည် အတတ်ပညာတစ်ခုကို လေ့လာခြင်းမဟုတ်ဘဲ မွေးရာပါ အခွင့်အရေးကို ခံစားရယူခြင်း ဖြစ်သောကြောင့်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် မသန်စွမ်းမှုကို အမြင်ဟောင်း (ဆေးပညာရှုထောင့်) ဖြင့် ရှုမြင်နေသ၍ လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး အယူအဆကို ရာနှုန်းပြည့် သဘောပေါက်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ မသန်စွမ်းသူများအတွက် အထူးတည်ထောင်ထားသည့်အထူးကျောင်းများတွင်သာ သင်ကြားပေးရမည့် သီးခြားအစီအစဉ်၊ အထူးပြင်ဆင်ပေးသည့်အစီအစဉ် စသည့်နည်းလမ်းများဖြင့်သာ ပေးအပ်သင့်သောဝန်ဆောင်မှုတစ်ခုဟု ရှုမြင်နေမည်ဖြစ်သည်။

F-2B

လက်တွေ့မကျသော စိတ်ကူးယဉ်မှုတစ်ခုသာ ဖြစ်သည်ဟု စွပ်စွဲသတ်မှတ် နေဦးမည် ဖြစ်ပါသည်။

မသန်စွမ်းမှု အမြင်သစ်နှင့် လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး၏ အမြင်တွင် မသန်စွမ်းကလေးများ၏ ပညာသင်ယူခွင့် ဆုံးရှုံးနေခြင်းနှင့် ထိုပြဿနာကို ဖြေရှင်းရမည့်အချက်သည် မသန်စွမ်းကလေးများအတွက်အဆင်မပြေနိုင်သောပညာရေးစနစ်နှင့် အတားအဆီးရှိနေသော ပတ်ဝန်းကျင်များကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု သတ်မှတ်ပါသည်။ မသန်စွမ်းကလေးများ၏ ကိုယ်ပိုင် ဘဝ၊ ကိုယ်ပိုင်ခန္ဓာ၊ မသန်စွမ်းမှုအနေအထားများနှင့် ကိုယ်ပိုင် လက္ခဏာများ (Identity) ကို ပြု ပြင်ပြောင်းလဲပေးနိုင်ရန် မကြိုးစားသင့်ပါ။ ထိုသွင်ပြင်လက္ခဏာနှင့် အနေအထားအမျိုးမျိုးကို လက်ခံနိုင်သော၊ သင့်လျော်သော စနစ်သာရှိဖို့ လိုအပ်သည်ဟု လက်ခံယူဆသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် မသန်စွမ်းကလေးများသည် သူတို့၏ မွေးရာပါ အခွင့်အရေးတစ်ခုဖြစ်သော ပညာသင်ယူပိုင်ခွင့်ကို ရရှိနိုင်ရန်အတွက် ပြုပြင်ရမည့်အရာသည် မသန်စွမ်းကလေးများ၏ "ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် သွင်ပြင်လက္ခဏာ"မဟုတ်ပါ။ မသန်စွမ်းသူများ၏ ကိုယ်ခန္ဓာအပြင်ဘက်တွင်ရှိနေသော "ပညာရေးစနစ်နှင့် အတားအဆီးများ"ကို လျော့နည်းပပြောက်အောင် လုပ်ဆောင် ရန်သာလိုအပ်သည်ဟု အခိုင်အမာခံယူထားပါသည်။

ထို့ကြောင့် လူတိုင်းအကျုံး ဝင်ပညာရေးစနစ် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်နိုင်လာရန်အတွက် အရေးကြီးဆုံးသော "သော့ချက်" တစ်ခုမှာ မသန်စွမ်းမှုသည် ချို့ယွင်းချက်ရှိနေသော မသန်စွမ်းသူ လူသားတစ်ဦးတစ်ယောက်နှင့်သာ သက်ဆိုင်သည့် ကံဆိုးမှု၊ ကျန်းမာရေးပြဿနာတစ်ခုဟု ရှုမြင်ခြင်း၊ မသန်စွမ်းသူများနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည့် အထူးအစီအစဉ်ဖြင့် လူတချို့မှ ဆောင်ရွက်ရမည့် ပြဿနာဟု ရှုမြင်ခြင်း စသည့် အယူအဆ ဟောင်းများကို စွန့်ခွာ၍ မသန်စွမ်းမှုသည် လူမှုရေးပြဿနာဖြစ်သောကြောင့် လူမှုရေးနည်း (နိုင်ငံရေး နည်းဖြင့် ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပေးခြင်း၊ ပေါ်လစီချမှတ်ပေးခြင်းများ)ဖြင့် ဖြေရှင်းရမည့်အရာဖြစ်ကြောင်း သဘောပေါက်လက်ခံထားရန် လိုအပ်ပါသည်။

မသန်စွမ်းမှုကို ဆေးပညာအမြင်ဖြင့်ရှုမြင်ပြီး မသန်စွမ်းသူများ၏ ပညာရေးကို သီးခြားခွဲထုတ်ထားသည့် ပညာရေးစနစ်ဖြင့်ဖြေရှင်းရန် ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ခြင်းသည် ယနေ့မသန်စွမ်းမှုကို အမြင်သစ်ဖြင့် ရှုမြင်နေပြီဖြစ်သည့် (၂၁)ရာစုတွင် လက်ခံနိုင်ဖွယ်မရှိတော့ပါ။ အနာနှင့်ဆေးမတည့်သော

ကုထုံးဟောင်းဖြင့် ကုသရန်ကြိုးစားမှုဖြစ်သည်ဟု သုံးသပ်မိပါသည်။ ထို့ကြောင့်အောင်မြင်မည်မဟုတ်ပါ။ လက်တွေ့မကျပါ။ ခေတ်ရေစီးကြောင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ၏ ကျင့်စဉ်များ၊ မှားယွင်းခဲ့ပြီးသော လုပ်ဆောင်ချက်များတို့မှ သင်ခန်းစာယူပြီး ပြုပြင်ရေးကိုဆောင်ရွက်ရန် အထူးလိုအပ်ပါသည်။ အချုပ်ဆိုရသော် မသန်စွမ်းမှုကို လူမှုရေးအမြင်ဖြင့်ရှုမြင်ပြီး လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးစနစ်ဖြင့် မဖြေရှင်းနိုင်သေးသ၍ လက်တွေ့နှင့် ဝေးကွာနေဦးမည်ဖြစ်သည်။

❑ ❑ ❑

t ce; - 2

vlwkdtus,tHifynma&;\aemufcHrkdESh

wjznf;jznf;wdk;wufvmyHk

လူသားတိုင်းပညာသင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လူ့ဘဝသည် အလွန်မွန်မြတ်ပြီး ရတောင့်ရခဲသောဘဝဖြစ်သည်သာမက နောက်ဘဝတွင် လူပြန်ဖြစ်လာမည်ဟု မည်သူကမျှအာမမခံနိုင်သည့် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ဘဝဖြစ်တည်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိုဘဝကို ပိုင်ဆိုင်သော လူသားတိုင်းက မည်ကဲ့သို့အကောင်းဆုံးအသက်ရှင်သွားမည်ကို သိရှိပြီး ရှင်သန်သွားနိုင်ရန်အတွက် ပညာသင်ယူဖို့ လိုအပ်သည်။ ထို့ပြင် လူသားသည် တစ်ဦးတည်း မနေနိုင်ပါ။ မိသားစုနှင့်၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်၊ လူမှုအသိုက်အဝန်းတွင် နေထိုင်ကြရသောကြောင့် ကိုယ်နေထိုင်သည့်လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ကို ပြန်လည် အကျိုးပြုနိုင်သောသူဖြစ်လာရန်အတွက် ထိုသူက ပညာတစ်ခုခုတတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် လူသားတိုင်း ပညာသင်ရန်လိုအပ်သည်ဟု အထက်တွင်ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သင်ယူနိုင်စွမ်းရည်ပေါ် အခြေခံ၍သင်ယူသည့် ဘာသာရပ်များ ကွဲပြားနိုင်သော်လည်း မည်သူ့ကိုမျှ ပညာသင်ယူခွင့် ငြင်းပယ်၍ မရပါ။

ပညာသင်ယူခွင့်သည် လူသားတိုင်း၏ မွေးရာပါအခွင့်အရေးတစ်ခု

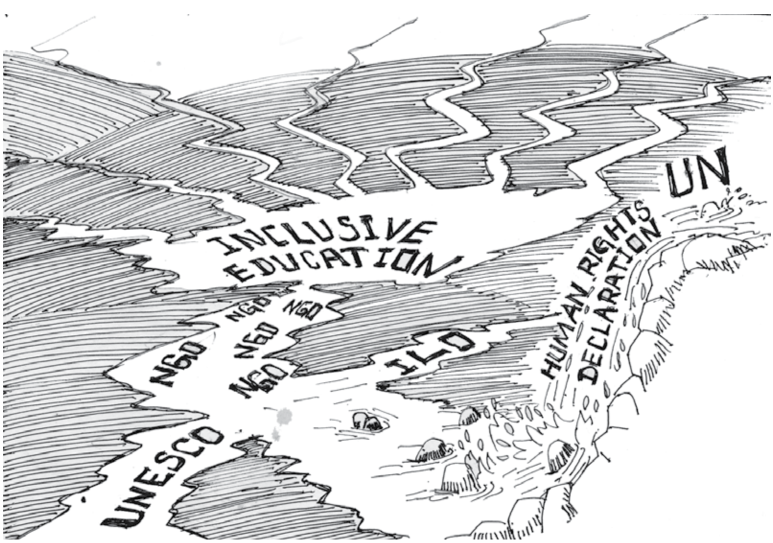

F-3A

ဖြစ်သောကြောင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂက (၁၉၄၈) ခုနှစ်တွင် ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ခဲ့သော "ကမ္ဘာ့လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်း" ကတည်းက စတင်ထည့်သွင်းပါဝင်စေခဲ့ပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် (UNESCO၊ ILO) ကဲ့သို့သော ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ အေဂျင်စီများသာမက နိုင်ငံတကာအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများမှလည်း ပညာရေးကဏ္ဍကို စဉ်ဆက်မပြတ် တစိုက်မတ်မတ်လုပ်လာခဲ့သည်မှာ ယနေ့ထိတိုင်ဖြစ်ပါသည်။ အောက်ဖော်ပြပါ မှတ်တမ်း၊ မှတ်တိုင်များသည် မသန်စွမ်းကလေးများအပါအဝင် ကလေးတိုင်း၏ ပညာရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကြိုးစားလုပ်ဆောင်ခဲ့သည့် မှတ်တိုင်များ ဖြစ်ပါသည်။

Key international instruments and other documents

- ❑ (1948) Universal Declaration of Human Rights – Article (26)
- ❑ (1960) UNESCO Convention against Discrimination in Education – Articles (1) , (3) and (4)
- ❑ (1966) International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights – Article (13)
- ❑ (1979) Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women – Article (10)
- ❑ (1982) World Programme of Action Concerning Disabled Persons proposals for implementation, national action, part (2)
- ❑ (1989) Convention on the Rights of the Child – Articles (23), (28) and (29)
- ❑ (1990) The World Declaration on Education for All, Jomtien
- ❑ (1993) The Standard Rules on the Equalisation of Opportunities for Persons with Disabilities
- ❑ (1994) The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education
- ❑ (1999) Salamanca Five Years On Review
- ❑ (2000) World Education Forum Framework for Action, Dakar
- ❑ (2002) EFA Global Monitoring Report: EFA – is the world on track?
- ❑ (2004) EFA Global Monitoring Report: Gender and Education for All – the leap to quality

- ❑ (2005) EFA Global Monitoring Report: Education for All – the quality imperative
- ❑ (2006) EFA Global Monitoring Report: Literacy for Life
- ❑ (2006) Convention on the Rights of Persons with Disabilities
- ❑ (2007) EFA Global Monitoring Report: Strong Foundations – early childhood care and education
- ❑ (2008) EFA Global Monitoring Report: Education for all by (2015) – will we make it?

အထက်ဖော်ပြပါ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏လုပ်ဆောင်ချက်များထဲမှ အချက်အချို့ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြလိုပါသည်။

" Everyone has the right to education. Education shall be free, at least in the elementary and fundamental stages. Elementary education shall be compulsory. The Universal Declaration of Human Rights, 1948, Article 26

လူတိုင်းတွင် ပညာသင်ယူခွင့် ရှိသည်။ ပညာ သင်ကြားရေးသည် အနည်းဆုံးမူလတန်းနှင့် အခြေခံအဆင့်တို့ တွင် အခမဲ့ဖြစ်ရမည်။ (ကမ္ဘာ့လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်း အပိုဒ် -၂၆)

“Regular schools with this inclusive orientation are the most effective means of combating discriminatory attitudes, creating welcoming communities, building an inclusive society and achieving education for all; moreover, they provide an effective education to the majority of children and improve the efficiency and ultimately the cost-effectiveness of the entire education system.”15 (Salamanca, 1994)

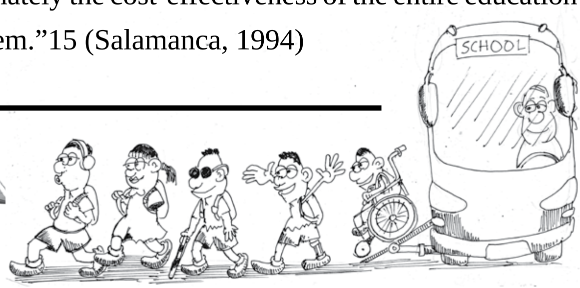

အားကျုံးဝင်ခြင်းကို အခြေခံသည့် သာမန်ကျောင်းသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု အမျိုးမျိုးကို တိုက်ဖျက်ရန်၊ လူတိုင်းကို နွေးထွေးစွာကြိုဆိုသော လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် တည်ဆောက်ရန်နှင့် လူတိုင်းအတွက် ပညာရေးပန်းတိုင်ကို အောင်မြင်ရန်အတွက် အထိရောက်ဆုံး စွမ်းဆောင်မှုပေးနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ပညာရေးစနစ်တစ်ခုလုံး စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရန်၊ ကုန်ကျစရိတ် နည်းပါးသော်လည်း ထိရောက်သည့် ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုကို အများစုထံ ပေးဆောင်ရန်အတွက် ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်နေသည်။ (ဆလမ်မံကာ ကြေညာစာတမ်း - ၁၉၉၄)

"States Parties shall ensure an inclusive education system at all levels." (Article 24. See Annex 6 for the full text.)

ပါဝင်ဖက်နိုင်ငံတိုင်းက အဆင့်အားလုံးတွင် လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးစနစ်နှင့် ဘဝတစ်သက်တာ အစဉ်လေ့လာသင်ယူနိုင်ရေးတို့ကို သေချာအောင် စီမံဆောင်ရွက်ရမည်။ (မသန်စွမ်းသူအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (၂၀၀၆) - အပိုဒ်-၂၄)

"…In order to attract and retain children from marginalized and excluded groups, education systems should respond flexibly… Education systems must be inclusive, actively seeking out children who are not enrolled, and responding flexibly to the circumstances and needs of all learners."19 (Dakar, 2000)

အပယ်ခံနေရသောကလေးများနှင့် အန္တရာယ်ရှိနေသော ကလေးများကို ဆွဲဆောင်ပြီး ထိမ်းထားနိုင်ရန်အတွက် ပညာရေးစနစ်သည် ပျော့ပျောင်းမှု ရှိရပါမည်။ ပညာရေးစနစ်သည် ကလေးတိုင်းအတွက် ဖြစ်ရပါမည်။ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့်ကျောင်းမနေနိုင်သောကလေးများ ကျောင်းလာအပ်နိုင်ရေးနှင့် ကျောင်းနေနိုင်ရေးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။ ပတ်ဝန်းကျင်၏ လိုအပ်ချက်များကို တုံ့ပြန်နိုင်ပြီး သင်ယူသူ

အားလုံး၏ လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် ကြိုးစားရမည်။ (ဒါကာ ကြေညာချက်၊ ၂၀၀၀)

လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးသည် အစိုးရမဟုတ်သော အရပ်ဘက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှ ထောက်ခံအဆိုပြုတင်ပြသော ပညာရေးစနစ်မဟုတ်ပါ။ ယူနက်စကို၊ အိုင်အယ်လ်အို အစရှိသည့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများမှ ဦးဆောင်ပြီး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ အသီးသီးမှ ပညာရေးဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် လေ့လာစမ်းသပ်မှုများစွာ လုပ်ဆောင်လာခဲ့ပြီး ထောက်ခံတင်ပြသော ပညာရေးစနစ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် လိုက်နာကျင့်သုံးရန်အတွက် အားလုံးမှ ကြိုးစား၍ အကောင်အထည်ဖော်နေသော ပညာရေးစနစ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအပါအဝင် နိုင်ငံတကာအလှူရှင်များမှ ထောက်ခံတင်ပြနေသော ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် ချဉ်းကပ်မှုဖြစ်နေသောကြောင့် နိုင်ငံတော်၏ ပညာရေးမူဝါဒတွင် လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးစနစ်ကိုသာ အခိုင်အမာထည့်သွင်းထားပါကလက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် နိုင်ငံတစ်ခုတည်း၏ တာဝန်မဟုတ်တော့ပါ။ ပြည့်စုံလိမ့်မည် မဟုတ်တော့ဟု သုံးသပ်မိပါသည်။ ကမ္ဘာ့မိသားစုဝင်အားလုံး ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရန်တာဝန်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

❑ ❑ ❑

F-4A

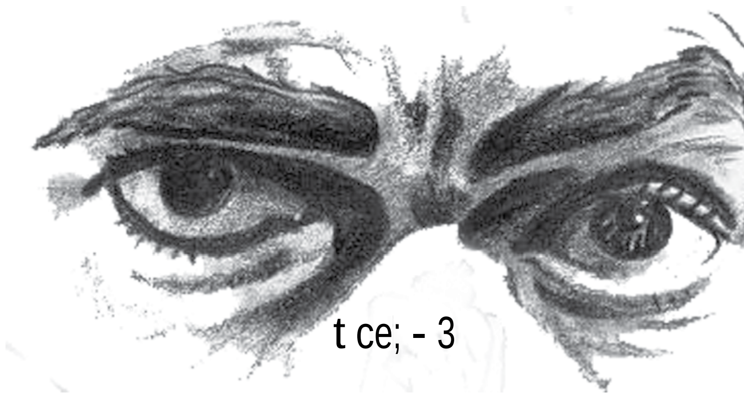

t ce; - 3

t"ydUf t,ltq

လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးဆိုသည်မှာ –

လူမှုရေးအမြင် - လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးသည် ကျောင်းသား အားလုံး၏ဖြစ်ထွန်းမှု၊ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းနှင့် အတူတကွပါဝင် တက်ရောက်ခွင့် စသည်တို့ တန်းတူရှိနေခြင်းကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် အမြဲကြိုးစားနေသည့် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ (ကျောင်းသားများဟု ဆိုရာတွင် မသန်စွမ်းကလေးနှင့် သန်စွမ်းကလေးများ၊ ယောက်ျားနှင့် မိန်းခလေး၊ လူနည်းစု/ လူများစု အစုအဖွဲ့များမှ ကလေးများ၊ ဒုက္ခသည်စခန်းမှကလေးများ၊ ကျန်းမာရေး ပြဿနာရှိနေသောကလေးများ၊ အလုပ်လုပ်နေသော ကလေးများ အစရှိသည့် ကလေးအားလုံး ပါဝင်ပါသည်။) ထိုသို့ဆိုရာတွင် စာသင်ကျောင်းများ၏ ယဉ်ကျေးမှုများ၊ ထုံးတမ်းစဉ်လာများ၊ မူဝါဒနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ကျောင်းသားများ၏ လိုအပ်ချက်အတိုင်း လိုက်လျောဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန်အတွက် ပြုလွယ်ပြင်လွယ်နှင့် ပျော့ပျောင်းမှုရှိရန် လိုအပ်သည်ကို ဆိုလိုပါသည်။

လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးသည် ပညာရေးကို အခွင့်အရေးဆိုင်ရာရှုထောင့်မှ ချဉ်းကပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ သင်ယူနိုင်မှုစွမ်းရည် မတူသူများစွာ အတူတကွ သင်ယူနေခြင်းကို လက်ခံပြီး အားနည်းသောအုပ်စု၏ သင်ယူမှုကို အလေးထားဖြည့်ဆည်းပေးသည့် ပညာရေးစနစ် ဖြစ်သည်။ လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး၏ အယူအဆသည် ကျောင်းသားအားလုံး၏ လိုအပ်ချက်များကို အကောင်းဆုံး ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန်အတွက် ပညာရေးစနစ်ကို ပြင်ဆင်က

F-4B

တိုး တက်အောင်လုပ်ရန် အမြဲကြိုးစားသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုသော် အထူးဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အထူးကျွမ်းကျင်သူ ဝန်ထမ်းများဖြင့် မသန်စွမ်းကလေး၏ ထူးခြားနေသည့် လိုအပ်မှုကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် လိုအပ်သည်ဟု ယူဆနေသော မသန်စွမ်းမှုကို ဆေးပညာအမြင်ဖြင့်ရှုမြင်မှုမှ ရုန်းထွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ မသန်စွမ်းကလေးများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရမည့်တာဝန်သည် လူသားအားလုံး ဝိုင်းဝန်းဖြည့်ဆည်း ရမည့်လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် တာဝန်ယူရမည့်အရာဖြစ်ကြောင်းကို လက်ခံရန်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် သင်ယူမှုနှင့်ပါဝင်မှုများအတွက် အတားအဆီးများသည် မသန်စွမ်းသူများအပေါ်တွင် မမှန်သောအမြင်၊ မမှန်သောသဘောထားများနှင့် အဆင်မပြေသော ရုပ်ပတ်ဝန်းကျင်များကြောင့် ဖြစ်သည်ဟုရှုမြင်သော လူမှုရေးအမြင်သဘောကို လက်ခံလာရန် လိုအပ်ပါသည်။

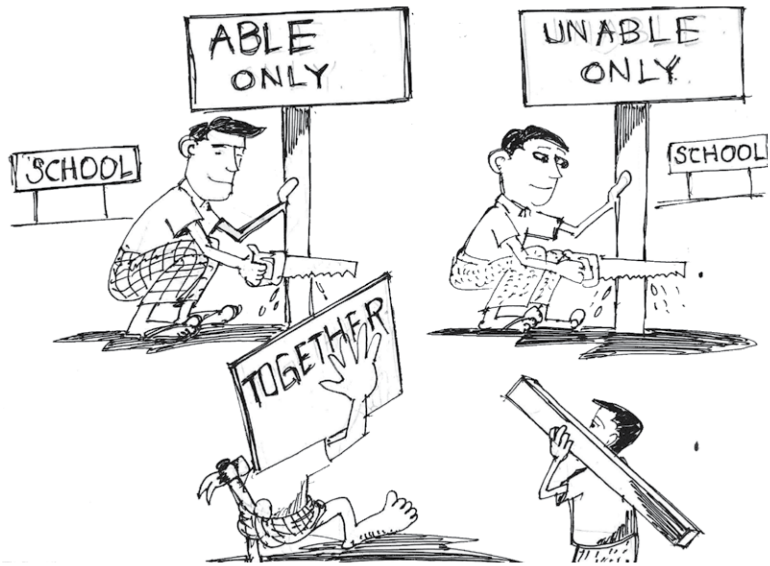

လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး၏ အယူအဆအချို့မှာ –

လူတိုင်းပညာသင်ယူခွင့်ရှိပြီး၊ ထိုပညာသင်ယူခွင့်သည် ငြင်းပယ်၍မရသော လူသားတိုင်း၏ မွေးရာပါအခွင့်အရေးဖြစ်သည်။

- ❑ လူတိုင်းသင်ယူနိုင်သည်။ သင့်လျော်သောနည်းစနစ်သာ လိုအပ်သည်။
- ❑ လူတိုင်းသင်ယူသည့်ဖြစ်စဉ်တွင် တစ်ခါတလေအခက်အခဲ ကြုံရတတ်သည်မှာ သဘာဝဖြစ်သည်။

- ❑ လူသားတိုင်းသည် ထိရောက်စွာသင်ယူနိုင်ရန်အတွက် ပံ့ပိုးမှုလိုသူများသာ ဖြစ်ကြသည်။
- ❑ သင်ယူမှုထိရောက်ရန်အတွက် ကျောင်းသားတစ်ဦးတည်း၌သာတာဝန်ရှိသည်ဟု သတ်မှတ်၍ မရနိုင်ပါ။ သင်ကြားပေးသော ဆရာများ၊ မိသားစုဝင်များ၊ ရပ်မိရပ်ဖများ၊ သက်ဆိုင်ရာပညာရေးစနစ်စသည်တို့လည်း အရေးပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ထိထိရောက်ရောက်ပညာသင်ကြားနိုင်ရန်အတွက် သင်ယူသူ "ကျောင်းသား" တစ်ဦးတည်း၌ တာဝန်ရှိသည်မဟုတ်ဘဲ သင်ကြားပေးသူ ဆရာများနှင့် မိသားစုအပါအဝင် အကျုံးဝင်သက်ဆိုင်သူများ အားလုံး၌ တာဝန်ရှိကြပါသည်။
- ❑ မတူကွဲပြားခြင်းကိုတန်ဖိုးထားသည်။ မတူကွဲပြားခြင်းသည် ကြွယ်ဝခြင်း၊ လှပခြင်း၊ ခွန်အားတစ်မျိုးဖြစ်သည်ဟု ခံယူသည်။
- ❑ မတူညီမှုကိုအခြေခံသည့်ခွဲခြားဆက်ဆံသည့် အပြုအမူနှင့်စိတ်ထားတို့ကို လူသားတိုင်းက လက်သင့်မခံသင့်ပေ။ ထိုခွဲခြားဆက်ဆံမှုကိုအားလုံးလက်တွဲ၍ တွန်းလှန်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ ကလေးများနှင့် လူငယ်များအတွက် လူတိုင်းအကျုံးဝင်သည့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းကို တည်ဆောက်ရန် လိုအပ်သည်။
- ❑ လူသားတစ်ဦးအတွက် သင်ယူခြင်းသည် မွေးဖွားချိန်ကတည်းကအစပြုသည်။ မိသားစုသည် လူတိုင်းအတွက် ကနဦးကျောင်း ဖြစ်သည်။ ဘွဲ့ရခြင်းသည် ပညာသင်ကြားခြင်း၏ အဆုံးမဟုတ်ပါ။ လူတိုင်းသည် ဘဝတစ်သက်တာ သင်ယူရမည် ဖြစ်သည်။

လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးအယူအဆက ကလေးတိုင်းသည် သင်ယူနိုင်သောသူများဖြစ်သည်ဟု လက်ခံထားပါသည်။ သင်ယူပုံ၊ သင်ယူနည်း၊ သင်ယူနိုင်စွမ်းတို့သည် တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် မတူနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် အလိုက်သင့်ပြောင်းလဲနိုင်သော သင်ကြားနည်းကို အားပေးသည်။ သင်ယူပုံအမျိုးမျိုးအတွက် သင်ကြားနည်းမျိုးစုံကို အသုံးပြုရန် တိုက်တွန်းအားပေးသည်။ နေရာဒေသနှင့် အချိန်ကာလအလိုက် သင့်လျော်သောနည်းများဖြင့် မသန်စွမ်းကလေးများနှင့် အခြားအားနည်းသော သူများ၏ သင်ယူလိုမှုကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ (ဥပမာ - သင်ယူမှုကို ကူညီပေးမည့် မိတ်ဆွေများထားရှိပေးခြင်း၊ မိဘများပါဝင်၍ သင်ကြားပေးခွင့် ပြုခြင်း၊ လုပ်အားပေး မသန်စွမ်းလူငယ်များကို ဖိတ်ခေါ်ပေးခြင်း၊ ပင်မကျောင်းမှ ဆရာမများကို လိုအပ်သောသင်တန်းများပံ့ပိုးပေးခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်သည်)

လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး၏ အခြေခံအယူအဆများသည် လိုအပ်နေသော အရာများအပေါ် ရှုမြင်နေသည့် ရှုထောင့်အပေါ်မူတည်ပြီး အောက်ပါအတိုင်း အမျိုးမျိုးကွဲပြားနိုင်ပါသည်။

(က) သင်ယူသူများနှင့် ပတ်သက်သည့် အယူအဆများ

- ❑ ပညာသင်ယူနိုင်ခွင့်သည် လူသားတိုင်း၏ မွေးရာပါအခွင့်အရေးဖြစ်သည်။
- ❑ သင်ယူခြင်းသည် မွေးဖွားချိန်မှစပြီး သေဆုံးသည်အထိ ဘဝတစ်လျှောက် လိုအပ်သည်။
- ❑ ကလေးတိုင်း သူတို့၏ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင် ပညာသင်ကြားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။
- ❑ ကလေးတိုင်းသင်ယူနိုင်စွမ်းရှိသည်။ ကလေးသူငယ်တိုင်း သင်ယူသည့်ဖြစ်စဉ်တွင် အခက်အခဲတွေ့ကြုံကြသည်။
- ❑ ကလေးဗဟိုပြုသင်ယူနည်းသည် ကလေးတိုင်းအတွက် အကျိုးပြုသည်။

(ခ) ပညာရေးစနစ်နှင့်ပတ်သက်သော အယူအဆများ

- ❑ ပညာရေးသည် နံရံလေးဖက်ကာထားသော ခန်းလေးထဲတွင် သင်ယူနေခြင်းထက် ပိုသည်။
- ❑ တုံ့ပြန်နိုင်သည့်၊ ပျော့ပျောင်းသော ပညာရေးစနစ်ဖြစ်ရန် လိုအပ်သည်။
- ❑ ကလေးသူငယ်တိုင်းအတွက် သင်ယူပျော်ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်ရန်နှင့် သင်ယူပျော်ကျောင်းဖြစ်ရန် လိုအပ်သည်။

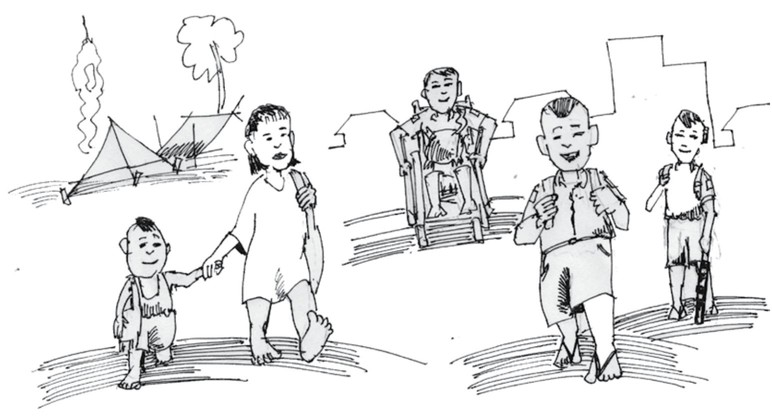

F-5A

- ❑ အကျုံးဝင်သက်ဆိုင်သူများအားလုံး ပူပေါင်းပါဝင်ခြင်းအားဖြင့် ထိရောက်သော ပညာရေးစနစ်တစ်ခု ဖြစ်ပွားလာနိုင်သည်။

(ဂ) မတူကွဲပြားနေမှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းဆိုင်ရာ အယူအဆများ

- ❑ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် လူလူချင်းငြင်းဆန်ပထုတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဖိအားများကို စတင် တွန်းလှန်ရာနေရာ ဖြစ်သည်။
- ❑ မတူကွဲပြားမှုအမျိုးမျိုးကို ပြဿနာဟုမမြင်ဘဲ အရင်းအမြစ်ဟုရှုမြင်ကာ လက်ကမ်းကြိုဆိုသည်။
- ❑ လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးသည် မတူညီမှုများကိုတန်ဖိုးထားတတ်ရန်နှင့် လက်ခံတတ်ရန် စတင်၍ သင်ကြားပေးသောနေရာ ဖြစ်သည်။

(ဃ) အကျုံးဝင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းကို မြှင့်တင်ပေးခြင်းဆိုင်ရာ အယူအဆများ

- ❑ အတားအဆီးကို ဖော်ထုတ်ပြီး ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ရန်နှင့် ဖယ်ကျဉ်ခြင်းများကို ကျော်လွှားနိုင်ရန်အတွက် အစပြုခြင်းဖြစ်သည်။
- ❑ အကျုံးဝင်သက်ဆိုင်သူများအားလုံး အမှန်တကယ်ပူးပေါင်းပြီး တစ်သားတည်းဖြစ်လာရန် လိုအပ်သည်။

(စ) အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာအယူအဆများ

- ❑ ရပ်ရွာတွင်ရှိနေသော အရင်းအမြစ်များကို အကောင်းဆုံး အသုံးပြုနိုင်ရန် လိုအပ်သည်။
- ❑ ကလေးများ၊ မိဘများ၊ ဆရာများနှင့် ရပ်မိရပ်ဖများကို အဓိကကျသော လူသားအရင်းအမြစ်အဖြစ် တန်ဖိုးထားကြသည်။
- ❑ သင့်လျော်သော သင်ထောက်ကူပြုအရင်းအမြစ်များကို အပြည့်အဝ ပြင်ဆင်ဖြည့်ဆည်းပေးရန် လိုအပ်သည်။

❑ ❑ ❑

F-5B

t ce; - 4

vlwdkif;tusKd;0ifynma&;tay: rSm;,Gif;aeaom xifjrif,lqcsufrsm;

(Common Misconceptions about Inclusive Education)

လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် အချို့ထင်မြင်ချက်များသည် မတိကျ၊ မခိုင်လုံသည့် အချက်အလက်များပေါ်တွင် အခြေခံထားသည်။ အကျုံးဝင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော မှားယွင်းသည့် အယူအဆ အမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက် အတွေ့ရများသော မှာယွင်းနေသည့် အယူအဆ (၃) မျိုးမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- ❑ အယူအဆအမှား - ခွဲထားခြင်းသည် ပို၍ကောင်းသည်။

အယူအဆအမှန် - ခွဲခြားခြင်းသည် အလုပ်မဖြစ်ပါ။ အကယ်၍ ကလေးများကို လူမျိုး၊ စွမ်းဆောင်ရည် သို့မဟုတ် ချို့ယွင်းမှုရှိခြင်းနှင့် အခြားအကြောင်းများကြောင့် ပညာသင်ကြားပေးရေးစနစ်တွင် ခွဲခြားထားပါက

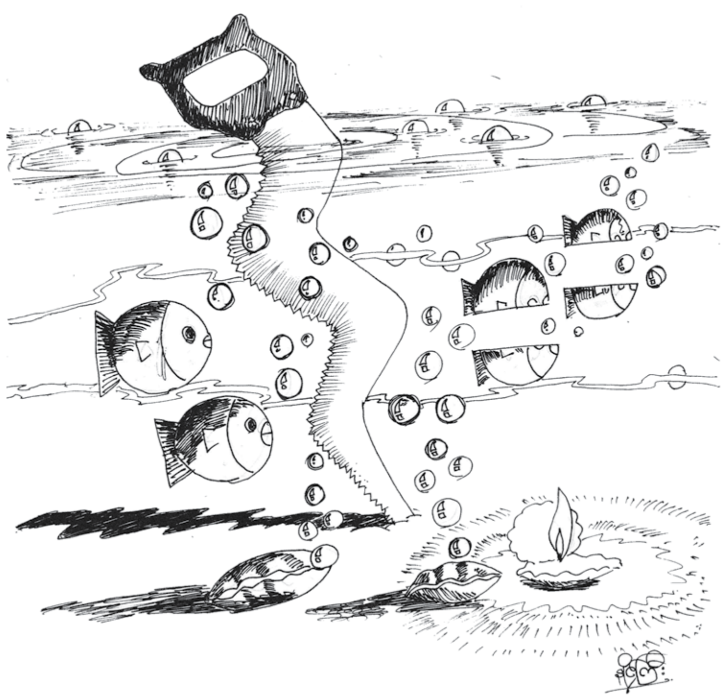

တန်းတူပညာရေး မဟုတ်တော့ပါ။ သုတေသနတွေ့ရှိချက်များတွင် ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြထားသည်မှာ ကလေးများအတူတကွ သင်ကြားပါက ပိုမိုသင်ကြားနိုင်စွမ်းရှိကြောင်း ပညာရှင်များက သတိပြုမိကြသည်။

❑ အယူအဆအမှား - အများနှင့်တစ်သားတည်းဖြစ်ရန်အတွက် ကလေးအနေဖြင့်အဆင်သင့်ဖြစ်နေရပါမည်။

အယူအဆအမှန် - ကလေးများသည် သက်တူရွယ်တူကလေးများနှင့်အတူ ဆော့ကစားခွင့်နှင့် နေထိုင်ကျင်လည်ခွင့် ရှိကြသည်။ မသန်စွမ်းကလေးတစ်ဦးသည် ပင်မပညာရေးနယ်ပယ်တွင် အချိန်ပြည့်ကျောင်းသားဖြစ်ခွင့်ရရန်အတွက် စာသင်ခန်းထဲတွင် အခန်းဖော်များနည်းတူလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်သို့မဟုတ် အခြားကလေးများကဲ့သို့ ချွတ်စွပ်လုပ်ဆောင်တတ်ရန်မလိုအပ်ပါ။ သူ့အတိုင်းအတာအတိုင်း အကောင်းဆုံးလုပ်ဆောင်ရန် ကူညီပေးနေရပါမည်။

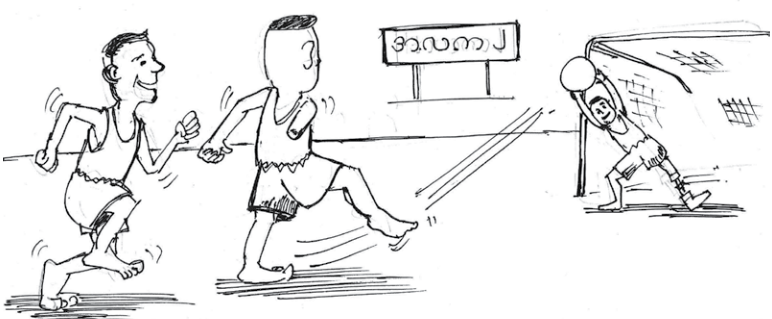

❑ အယူအဆအမှား - မိဘများမှ ထောက်ခံခြင်းမရှိ။

အယူအဆအမှန် - လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး အောင်မြင်ရန်အတွက် ကြိုးစားလာခဲ့သည့် လမ်းတစ်လျှောက်တွင် မိဘများ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အမြဲအရေးပါခဲ့သည်။ မိဘနှင့်ဆရာများ (ကျွမ်းကျင်သူများ) အတူတကွ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှသာ အကောင်းဆုံးရလဒ် ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ မိဘများနှင့် ကျွမ်းကျင်သူများအကြား အချင်းချင်းယုံကြည်မှုရှိခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လာခြင်း၊ ဆက်သွယ်ပြောဆိုလာသည်အထိ တိုးတက်မှုဖြစ်ပေါ်မှသာ ထိရောက်ပြီးအကျိုးရှိသည့် ပူးပေါင်းခြင်းဟု ယူဆနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၊ အရင်းအမြစ်နည်းသော နိုင်ငံများတွင် လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး လွဲမှားစွာ နားလည်ထားသောကြောင့် ကန့်ကွက်မှုများစွာ ကြုံနေဆဲဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတည်းမျှသာ

မဟုတ်ပါ။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ပြီးဖြစ်သော နိုင်ငံများအပါအဝင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဆဲ နိုင်ငံများတွင်လည်း ရှန်းကန်နေဆဲ ဖြစ်သည်မှာ မငြင်းနိုင်ပါ။ အမှန်မှာတော့ လူတိုင်းအကျုံးဝင် ပညာရေးသည် ကြိုက်၊ မကြိုက်၊ မိမိတို့၏ နှစ်သက်မှု၊ မနှစ်သက်မှု စသည်တို့အပေါ် မူတည်ပြီး ရွေးချယ်ရမည့်အရာ မဟုတ်ပါ။ သဘောပေါက်နားလည်အောင်ကြိုးစားပြီး အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် ကြိုးစားနေရမည့်အရာ ဖြစ်သည်။

မသန်စွမ်းကလေးနှင့် အခြားကလေးများ ရောနှောပြီး အခန်းတစ်ခု တည်းတွင် အတူတကွပညာသင်စေခြင်းသည် စိတ်ကူးယဉ်ဆန်သည်၊ လက်တွေ့မကျနိုင်ပါ၊ အစရှိသဖြင့် ဝေဖန်သံများလည်း ကြားနေရပါသည်။ လိုအပ်သည့်ပံ့ပိုးမှုကို မပေးအပ်နိုင်ပါက၊ အရင်းအမြစ်များ မဖြည့်ဆည်းနိုင်ပါက ဆိုးကျိုးပိုများမည်ဟုထင်နေသော သူများလည်း အများအပြားရှိကြောင်း တွေ့မြင်ရပါသည်။

မသန်စွမ်းကလေးများကို လိုအပ်သော သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ၊ အရင်းအမြစ်များဖြင့် ပြည့်စုံစွာထားပေးသော သီးခြားပြင်ဆင်ပေးထားသည့် အထူးကျောင်းများတွင်သာ ပညာသင်ကြားစေရမည်ဟူသည့် သတ်မှတ်ချက်၊ ထောက်ခံ ယူဆချက်သည် မသန်စွမ်းကလေးများ၏ အမှန်တကယ်လိုအပ်ချက်များကို လျစ်လျူရှုခြင်း ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နေရာအနှံ့ ပြန့်ကျဲနေသော၊ ကျေးလက်တောရွာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတိုင်းတွင် (လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ မရှိမဖြစ်အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်နေသော) ရှိနေသော မသန်စွမ်းကလေးများ၏ အခြေခံပညာရေး လိုအပ်ချက်ကို အထူးကျောင်းများက မည်သည့်အခါမျှ အပြည့်အဝပေးနိုင်မည် မဟုတ်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရသော် မသန်စွမ်းကလေးများ၏ ပညာရေးကို မသန်စွမ်းသူများအတွက် သီးသန့်ထူထောင်ဖွဲ့စည်းပေးထားသော အထူးကျောင်းများကသာ ဖြည့်ဆည်းလုပ်ဆောင်ပေးရမည်ဟူသည့် ချဉ်းကပ်မှုသည်သာ စိတ်ကူးယဉ်ဆန်ပြီး လက်တွေ့မကျပါ။ မည်သည့်အခါမျှ ဖြစ်လာနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

လက်တစ်ဆုပ်စာသာ ရရှိနိုင်ပြီး ကျောင်းတက်ရောက်နိုင်သော မသန်စွမ်း အထူးကျောင်းများဖြင့် မသန်စွမ်းကလေးများ၏ လိုအပ်နေသော ပညာသင်ယူခွင့်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန်ကြိုးစားခြင်းသည် အောင်မြင်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ "သက်သေ၊ သာဓကများ" ရှိပါသည်။ တိုးတက်ပြီးနိုင်ငံများတွင် လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်းအစိတ်လောက်ကတည်းက ကြိုးစားဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး

ဖြစ်ပါသည်။ မသန်စွမ်းသူများ၏ လိုအပ်နေသော ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ဝန်ဆောင်မှုများကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် ဆေးရုံနှင့် ဂေဟာအခြေပြု လမ်းစဉ် (Institutional Based Rehabilitation – IBC) ကို အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့သော်လည်း မသန်စွမ်းသူအများစု၏ လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ရပ်ရွာအခြေပြုပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ် (Community Based Rehabilitation – CBR) ကို ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂမှ (၁၉၈၀) လွန်နှစ်များတွင် မိတ်ဆက်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လာခဲ့သည်။ ယနေ့တွင် ထို ရပ်ရွာအခြေပြုပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ် (Community Based Rehabilitation – CBR) သည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ထိရောက်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဆင်းရဲမှုကို တိုက်ဖျက်ရန်အတွက် အောင်မြင်နေသော ချဉ်းကပ်မှုအဖြစ် လက်ခံနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။

လက်ရှိနိုင်ငံအနှံ့၊ ကျေးလက်တောရွာအနှံ့၊ နိုင်ငံသားများ ရှိနေသည့် နေရာတိုင်းတွင် တည်ထောင်ပေးထားပြီးဖြစ်သော မူကြိုကျောင်းများ၊ ပရဟိတကျောင်းများ၊ ဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများနှင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဖွင့်လှစ်ပေးထားသော ပင်မပညာရေးကျောင်းများတွင် လက်ခံသင်ကြားပေးနိုင်မှသာ ယနေ့အထိ ပညာရေးနယ်ပယ်တွင် အပယ်ခံများဖြစ်နေကြသော မသန်စွမ်းကလေးများ၏ မွေးရာပါအခွင့်အရေးတစ်ခုဖြစ်သော ပညာသင်ယူခွင့်ကို အထိရောက်ဆုံးနှင့် အလွယ်ကူဆုံးဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကျောင်းများက မသန်စွမ်းကလေးများကို လက်ခံသင်ကြားပေးရန် ငြင်းပယ်နေသေးသ၍ ပညာသင်ယူခွင့် ဆုံးရှုံးသောသူများ ရှိနေဦးမည်သာ ဖြစ်သည်။

မသန်စွမ်းကလေးများ၏ ပညာသင်ယူပိုင်ခွင့်ကို ရှေးဦးစွာ ကျောင်းများမှ ဖြည့်ဆည်းပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဥပဒေဖြင့် ခိုင်မာစေရန် လိုအပ်ပါသည်။ တိကျသေချာသော ပညာရေးမူဝါဒများကို လိုအပ်ချက်နှင့်အညီ ညှိနှိုင်းချမှတ်ထားခြင်းဖြင့် သေချာအောင် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ နိုင်ငံတကာမိသားစုတွင် နိုင်ငံတော်မှ ကတိကဝတ်ပြုထားချက်များကို လေးစားလိုက်နာရာရောက်မည် ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံသားတိုင်း၏ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုကို ကျေးလက်ဒေသ အောက်ခြေ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများရှိ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု အစီအစဉ်များမှ တာဝန်ယူသလို မသန်စွမ်းကလေးများ၏ ပညာသင်ယူခွင့်ကိုလည်း နေရာတိုင်းရှိ ပညာသင်ကြားရေးကျောင်းများမှ တာဝန်ယူရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကျန်းမာရေး လိုအပ်ချက်အရ

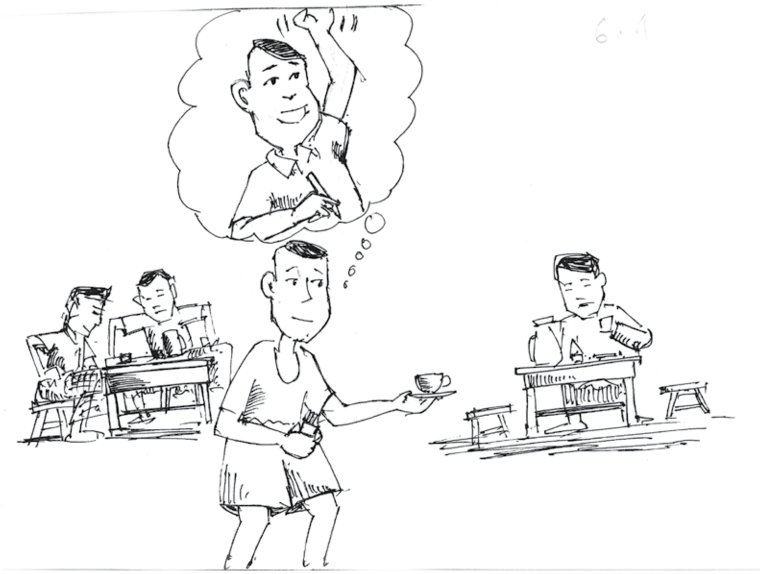

ကျွမ်းကျင်သော အထူးကုဆရာဝန်၏ ကုသမှုလိုအပ်ပါက ထိုဆရာဝန်ရှိရာ မြို့ပေါ်ရှိ ဆေးရုံကြီးများရှိရာသို့ လာရောက်ကုသမှု ခံယူရသလို မသန်စွမ်းသူများ၏ ပညာရေးကိုလည်း ထိုနည်းတူ ဖြည့်ဆည်းပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

အထူးသဖြင့် မသန်စွမ်းကလေးများ၏ ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုများကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန်အတွက် မိဘများ၊ ပရဟိတလုပ်ငန်းလုပ်သူများ၊ လူမှုဝန်ထမ်း ဦးစီးဌာန အစရှိသည်များ၏ တာဝန်သာဖြစ်သည်ဟု ယူဆချက်များကိုဖယ်ပြီး လူတိုင်းတွင် တာဝန်ရှိသည်ဟု မှတ်ယူပြီး လက်တွဲလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် မသန်စွမ်းသူ၊ အထူးသဖြင့် ကလေးများ၏ ပညာရေးကို ဥပဒေဖြင့် အပြည့်အဝအကာအကွယ်ပေးပြီး အောင်မြင်မှုရရှိအောင် အားလုံးလက်တွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော်မှသာ အောင်မြင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

❑ ❑ ❑

t ce; - 5

vlwkdtusf;0ifynma&;\ tajccH(7) csuf

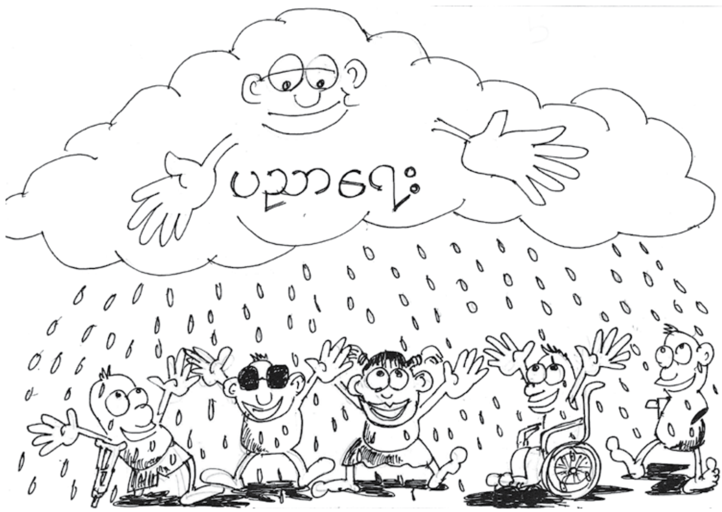

လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး တင်ပြထားသော အခြေခံမှု (၇) ချက်ကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

၁။ ကလေးအားလုံးကို ပညာသင်ပေးရပါမည်။ (Teaching All Students)

ပညာသင်ပေးသူများသည် မတူညီသောချဉ်းကပ်နည်းများကို အသုံးပြုပြီး သာ၍များသော ကျောင်းသားများမှ စိတ်ဝင်စားစွာဖြင့် တူညီသောအရာကို သင်ပေးရပါမည်။

၂။ မတူညီသောအခြေအနေ၊ သွင်ပြင်လက္ခဏာရှိသူအမျိုးမျိုးတို့ကို စူးစမ်းရှာဖွေရမည်။ (Exploring Multiple Identity)

ကိုယ့်ကိုကိုယ် ကျေနပ်အားရသူများ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ရှာဖွေစူးစမ်းလိုသူများသည် နားလည်ရလွယ်သူများနှင့် ကိုယ်ချင်းစာနိုင်သူများ ဖြစ်သည်။ စာပေသင်ကြားပေးသူများအတွက်လည်း ဤအချက်သည် မှန်ကန်ပါသည်။

၃။ မျက်နှာလိုက်ခြင်းကို ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ (Preventing Prejudice)

စာသင်ပေးသူသည် အချင်းချင်းအပျက်သဘောဆောင် ဆက်ဆံခြင်း၊ မျက်နှာလိုက်ခြင်း၊ ပွဲထုတ်ခြင်း စသည်တို့ကို ကြိုတင်ကာကွယ် ရှောင်ရှားနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေရပါမည်။

၄။ လူမှုရေးတရားမျှတမှုကို အားပေးခြင်းဖြစ်သည်။ (Promoting Social Justice)

ကျောင်းသားများသည် လူမှုရေးတရားမျှတမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကောင်းမွန်စွာ ခွဲခြားဆုံးဖြတ်နိုင်သူများ ဖြစ်ကြသည်။ အထူးသဖြင့် လူမှုရေးတရားမျှတမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး မှန်ကန်စွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်စွမ်းရှိသည်။ ရှိသေသမှုရှိခြင်းနှင့် အရှိအသေမဲ့ခြင်း၊ လူမှုရေးတရားမျှတမှုနှင့် မမျှတမှုတို့နှင့် ပတ်သက်ပြီး ပညာသင်ပေးသူသည် ကလေးများ၏ သဘောထားများကို သိရှိအောင် နားထောင်ရပါမည်။

၅။ သင့်လျော်သော သင်ထောက်ကူပစ္စည်းကို ရွေးချယ်တတ်ရပါမည်။ (Choosing Appropriate Materials)

အကျုံးဝင်စာသင်ခန်းများသည် မတူကွဲပြားနေကြသော ကျောင်းသားများ၏ စိတ်ဝင်စားမှုများနှင့် လိုက်ဖက်သည့် စာအုပ်နှင့် သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ ရှိနေရပါမည်။

၆။ ဘာသာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများကို မိတ်ဆက်သင်ပေးနိုင်သော နေရာဖြစ်ရန် လိုအပ်သလို ထိုအရာများကို သင်ယူနိုင်သောနေရာလည်း ဖြစ်ရပါမည်။ (Teaching and Learning about Cultures and Religious)

စာပေသင်ကြားပေးသူသည် ကျောင်းသား၏ စိတ်ဝင်တစားဖြင့် အသစ်အဆန်းများကို ဖန်တီးနိုင်စွမ်းနှင့် ကလေး၏တိုးတက်မည့် အလားအလာများကို ပျိုးထောင်ပေးနိုင်ရပါမည်။ ကျောင်းသားများသည် အတန်းဖော်များထံမှသော်လည်းကောင်း၊ အခြားသူများ၏ ယဉ်ကျေးမှုများမှသော်လည်းကောင်း သင်ယူရပါမည်။

၇။သင်ခန်းစာများကို လိုက်လျောညီထွေစွာ ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းနိုင်ရပါမည်။ (Adapting and Integrating Lessons Appropriately)

စာသင်ပေးသူသည် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို သင်ပေးသည့်အခါ အလိုက်သင့် ပျော့ပျောင်းနိုင်စွမ်းရှိရပါမည်။ သင်ယူပေးနိုင်သည့်အခြေအနေတော်တော်များများသည်မပြင်ဆင်ထားမှုများ မမျှော်မှန်းထားသည့် အခြေအနေများ ဖြစ်နေတတ်ပါသည်။

❑ ❑ ❑

t ce; - 6

, lufukd@S wSay;x m;ao m tu;d@ijcif;ESihf ywfoufaom tcsuf(4) csuf

ဤအချက်သည် လက်တွေ့ အကျုံးဝင်မှုကို ဖော်ဆောင်ရာတွင် ကိုးကားရန်သင့်လျော်သော အချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချက်များမှာ -

❑ အကျုံးဝင်ခြင်းသည် ဖြစ်စဉ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ (Inclusion is a process) မတူကွဲပြားမှု သွင်ပြင်သဏ္ဍာန်မျိုးစုံ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် အလုပ်သည်မပြီးနိုင်သော လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ မရပ်မနားဘဲ အမြဲလုပ်နေရမည့် အလုပ်ဖြစ်သည်။ မတူကွဲပြားခြားနားမှုများနှင့် အတူတကွမည်သို့နေထိုင်မည်ကို သင်ကြားပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ မတူကွဲပြားမှုများမှ မည်သို့သင်ယူရမည်ကို လေ့လာသင်ကြားခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ မတူကွဲပြားမှုများကို ယခင်နှင့်မတူဘဲ ကလေးနှင့် လူငယ်များအား အသစ်အဆန်းကို သင်ယူခွင့်ဖန်တီးပေးနေသည်ဟု အပြုသဘောဆောင်သော အမြင်ဖြင့် ရှုမြင်ခြင်းဖြစ်သည်။

❑ အကျုံးဝင်ခြင်းသည် အတားအဆီးများကို သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ဖယ်ရှားခြင်းတို့ကို ဂရုတစိုက်လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ (Inclusion is concerned with the identification and revoval of barriers) ခိုင်လုံသည့် အထောက်အထားများကို အခြေပြုသည့် ပြဿနာဖြေရှင်းခြင်းနှင့် တီထွင်ဖန်တီးခြင်း ဖြစ်သည်။ မတူညီသည့် အရင်းအမြစ်အမျိုးမျိုးမှ လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များကို စုဆောင်းကာ မူဝါဒနှင့် လက်တွေ့လုပ်ငန်းစဉ်များကို တိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်းများ ပါဝင်သည်။

❑ အကျုံးဝင်ခြင်းသည် ကျောင်းသားအားလုံး၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု၊ လုပ်ဆောင်နိုင်မှုနှင့် တက်ရောက်ခြင်းတို့ကို တန်ဖိုးထားခြင်းဖြစ်သည်။ (Inclusion

is about the presence participation and achievement of all students) တက်ရောက်ခြင်းသည် စာသင်ကြားသည့်နေရာသို့ ကလေးများ သက်တောင့်သက်သာဖြင့် အချိန်မှန် တက်ရောက်နိုင်မှုကို ဆိုလိုသည်။

ပါဝင်ခြင်း ❑ သင်ယူသူ၏အတွေ့အကြုံ၊ အမြင်နှင့် တွေးခေါ်မှုများဖြင့် ပူးပေါင်း ပါဝင်နေခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

လုပ်ဆောင်နိုင်မှု ❑ စာမေးပွဲနှင့် စစ်ဆေးချက်များ၏ အဖြေသာမဟုတ်ဘဲ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတစ်လျှောက် လေ့လာသင်ယူမှုများမှ ရရှိလာသော အကျိုး ရလဒ်ကို ဆိုလိုပါသည်။

❑ အကျုံးဝင်ခြင်းတွင် ထိရှလွယ်သော အုပ်စုများ၏ ပညာရေးကို အလေးထား သည်။ ပထုတ်ခံရသူများ၊ ပညာရေးကို အပြည့်အဝမရနိုင်သူများနှင့် ဘေး အန္တရာယ်ရှိနေသော သူများ၏ပညာရေးကို ဦးတည်နေသည်။ (Inclusion invokes a particular emphasis on those groups of learners who may be at risk of marginalisation exclusion or underachievement.)

ဤအချက်သည် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ပညာရေးဝန်ဆောင်မှု မရရှိနိုင်သော အခက်အခဲ၊ အကျပ်အတည်းရှိနေသူများ၏ အတူပါရှိမှု၊ ပူး ပေါင်းပါဝင်လာမှုနှင့် ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုကို ပင်မပညာရေးစနစ်အတွင်း ရရှိခံစားလာနိုင်မှုတို့ကို သေချာစေရန် အထူးဦးစားပေးဖော်ပြခြင်း ဖြစ် သည်။

အခန်း – ၆

{'ifoefpmcGouf, fsm;jy\pk&m;qif&H
vlwdkif;tuf;0ifynma&;pDrHudef;

၁။	စီမံကိန်းအမည် / ခေါင်းစဉ်	Supporting Children and Youth with Disability in Yangon (Inclusive Education project)
၂။	စီမံကိန်းကိုငွေကြေးပံ့ပိုးပေးသည့်အဖွဲ့	Welthungerhilfe (WHH)
၃။	စီမံကိန်းစတင်ခဲ့သည့်ခုနှစ်	၂၀၀၇ ခုနှစ် မတ်လ
၄။	လက်ရှိစီမံကိန်းကာလ	၂၀၁၃ ခု အောက်တိုဘာလမှ ၂၀၁၅ ခု မေလအထိ
၅။	လက်ရှိ စီမံကိန်းနယ်မြေ	ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ မြို့နယ်ပေါင် (၁၀) မြို့နယ်
၆။	လက်ရှိ စီမံကိန်း၏အညွှန်းပြကိန်းများ	ကျောင်းပေါင်း (မူ၊ လယ်၊ ထက်) (၄၀) ကျောင်း
		မသန်စွမ်းကျောင်းသားပေါင်း (၁၂၀) ယောက်
၇။	လက်ရှိ စီမံကိန်း၏လုပ်ငန်းများ	၁။ မသန်စွမ်းကျောင်းသူ/သားများကို လိုအပ်သလိုပံ့ပိုးခြင်း (ကျန်းမာရေး၊ စာရေးကရိယာ၊ ခွဲစိတ်၊ အားပြုကရိယာ)
		၂။ အတားအဆီးကင်းပတ်ဝန်းကျင်တည်ဆောက်ခြင်း (ဥပမာ - လျှောက်လမ်း၊ အိမ်သာ၊ ကုန်းလျှော)
		၃။ အသိပညာမြှင့်တင်ပေးသည့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ
		၄။ လေ့လာရေးခရီးအစီအစဉ်
		၅။ အတွေ့ကြုံဖလှယ်သည့် အထူးဆရာမသင်တန်းများကို ပင်မကျောင်းမှ ဆရာများအတွက် စီစဉ်ပေးခြင်း
		၆။ လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး သုတေသန ပြုလုပ်ခြင်း
		၇။ မသန်စွမ်းမှုဆိုင်ရာစာအုပ်အစပေများ ထုတ်ဝေခြင်း
		၈။ စာတော်သောမသန်စွမ်းကလေးများကို ဆုပေးခြင်း
		၉။ ဒေင်ဝန်ထမ်းများ၏ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း။
၈။	လက်ရှိ စီမံကိန်း၏ဝန်ထမ်းများ	စုစုပေါင်း အချိန်ပြည့်ဝန်ထမ်း (၈) ဦးဖြင့် လုပ်ဆောင်နေ။
၉။	စီမံကိန်းမှထုတ်ဝေသော စာအုပ်များ	၁။လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးအကောင်အထည်ဖေါ်သူများ အတွက် လက်စွဲစာအုပ် (၂) အုပ်တွဲ။
		၂။ ၂၁ ရာစု ဒီလိုင်းသစ်
		၃။ အနိုင်မခံ (ဘာသာပြန်)
		၄။ မသန်စွမ်းမှုဆိုင်ရာ ဒေင်စာစဉ်ပေါင်းချုပ်
		၅။ မသန်စွမ်းမှုအမြင်သစ် စာစောင်
		၆။ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးအဖွဲ့မိတ်ဆက် စာစောင်
		၇။ ရပ်ရွာအခြေပြုပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းမိတ်ဆက်
		၈။ မသန်စွမ်းသူအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ်
		၉။ မိဘတို့သိမှတ်ဖွယ်

ဒေင်ရိုပ်မြို့မှအကောင်အထည်ဖော်နေသော လူတိုင်းအကျုံးဝင် ပညာရေးစီမံချက်သည် ယနေ့အထိ မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးတွင် “လူတိုင်းအကျုံး ဝင်ပညာရေးစီမံချက်” ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်နေသော စီမံကိန်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ မသန်စွမ်းသူများ၏ ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး မသန်စွမ်းမှုဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက်ဆိုင်ရာ ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ

အဖွဲ့အစည်းများတို့က လက်လှမ်းမီသလောက် လုပ်ကိုင်နေကြသော်လည်း လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး၏ အရေးပါမှုကိုသာ ဦးတည်ပြီး လုပ်ကိုင်နေသည့် စီမံချက်မရှိသေးသည်ကို ပြောလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးကို အဓိကလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုအနေဖြင့် သတ်မှတ်ပြီး ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်းကို ဖော်ပြလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရန် ထိုက်တန်မှုရှိပါသည်။ လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးကို အထူးပြုပြီးဇောက်ချလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မည့်သူများ လိုအပ်နေကြောင်း ဖော်ပြလိုပါသည်။

ဧဒင်ရိပ်မြုံမှအကောင်အထည်ဖော်နေသော လူတိုင်းအကျုံးဝင် ပညာရေး စီမံချက်နှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြန်လည်စမ်းစစ်မှု (Evaluation) ပြုလုပ်ခဲ့စဉ်က မိဘတစ်ဦးက သူ၏ရင်သွေးငယ် မသန်စွမ်းကလေးအပေါ် တွင် ထားရှိသည့် သဘောထားအမြင် မည်သို့ပြောင်းလဲသွားကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ရင်ဖွင့်ပြောကြားခဲ့ဖူးပါသည်။

"အစကတော့ ကျွန်တော့်ရဲ့သား မသန်စွမ်းကို ကျောင်းသွားပို့တာ သူ့ကို ကျော်စေလိုတာကြောင့်သာ ပို့ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခု လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးစီမံချက်ကြောင့် ကျွန်တော့သားဟာ ကျောင်းစာကို ကောင်းကောင်းမွန်မွန် သင်ယူလာနိုင်တယ်။ ကျွန်တော်လည်း သူ့အပေါ် သဘောထားပြောင်းလဲလာတယ်။ သားလေးက ကွန်ပြူတာကို စိတ်ဝင်စားပြီး ကြီးလာရင်ကျောင်းဆရာဖြစ်ဖို့ ရည်ရွယ်ထားပါတယ်။"

ကျောင်းဆရာတစ်ဦးမှလည်း မသန်စွမ်းကျောင်းသားတစ်ဦးအပေါ် ထားရှိသည့် သူ့သဘောထားအမြင် မည်သို့ပြောင်းလဲသွားကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြခဲ့ပါသည်။

"နှစ်အတော်ကြာ ကျောင်းဆရာအလုပ်ကို လုပ်နေသူတစ်ယောက်အနေနဲ့ ရပ်ကွက်ထဲ သွားလည်တဲ့အခါ "မင်္ဂလာပါဆရာ" ရယ်လို့နှုတ်ဆက်ခံရတာဟာ ကျွန်တော့အတွက် ရိုးနေပြီလို့ ဆိုရမှာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နေ့တော့ ရပ်ကွက်ထဲ အတူနေကြတဲ့ သူငယ်ချင်း တစ်

ဦးနဲ့ စက်ဘီးစီးပြီး မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ရဲ့အိမ်ကို အလည်အပတ် သွားဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲသည်အိမ်ထဲဝင်လိုက်တာနဲ့ "မင်္ဂလာပါဆရာ" ရယ်လို့ နှုတ်ဆက်သံ ကြားလိုက်ရတယ်။ ဒါနဲ့လှည့်ကြည့်လိုက်တော့ ကြမ်းပြင်ပေါ်မှာ အိပ်နေတဲ့ မသန်စွမ်းကလေးတစ်ယောက်ကို တွေ့လိုက်ရပါတယ်။ သူ့နှုတ်ဆက်သံက ကျွန်တော့ကို ပီတိဖြစ်စေခဲ့ပါတယ်။ ဒ့ါအပြင် အတွေးပွားစေခဲ့ပါတယ်။ တကယ်တော့ အဲသည်ကလေးဟာ ကိုယ်ခန္ဓာ မသန်စွမ်းဖြစ်နေပေမဲ့ ဉာဏ်ရည်သန်စွမ်းတဲ့ကလေးဖြစ်ကြောင်း သိရှိလိုက်ပါတယ်။ လက်တွေ့မှာ ကိုယ်ခန္ဓာ မသန်စွမ်းပေမဲ့ ဉာဏ်ရည်သန်စွမ်းတဲ့ကလေးတွေ ရပ်ကွက်ထဲမှာအများအပြား ရှိနေပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ကိုလည်း ရပ်ရွာလူမှုအသိုက်အဝန်းရဲ့တစ်ထောင့်၊ တစ်နေရာမှာ ပါဝင်ခွင့်ရအောင် ကျွန်တော်တို့တတွေက ဆောင်ရွက်ပေးရမှာဖြစ်တယ်လို့ နားလည်သဘောပေါက်သွားခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အခြားကျောင်းဆရာတစ်ဦးမှလည်း အောက်ပါအတိုင်းပြောပြခဲ့ပါသည်။ "အမှန်အတိုင်း ဝန်ခံရရင် ဟိုစဉ်က ကျွန်တော် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေတဲ့ ကျောင်းကိုမသန်စွမ်းကလေးတွေ ကျောင်းအပ်လာတဲ့အခါမှာ ဘယ်လို ဘယ်ပုံမျိုး ဆောင်ရွက်ပေးဖို့သင့်သလဲ ဆိုတဲ့အကြောင်း အထူးအထွေ ပြင်ဆင်မှု မပြုခဲ့ဘူးပါ။ ဒါပေမဲ့ ဧဒင်ရိပ်မြုံက ဦးစီးပြုလုပ်တဲ့ မသန်စွမ်းမှု အမြင်သစ်နဲ့ လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံဖလှယ်ရေး လုပ်ငန်းဆွေးနွေးပွဲကို တက်ရောက်ပြီး ချိန်မှာတော့ လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးရဲ့ အယူအဆကို နားလည်သ ဘောပေါက်လာခဲ့ပါတယ်။ အခုနေချိန်ခါမျာ း မသန်စွမ်းကျောင်းသားများနဲ့ တွေ့ရမယ်ဆိုရင်ဖြင့် အကောင်းဆုံးကူညီ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မယ့် ဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ထားပါတယ်"

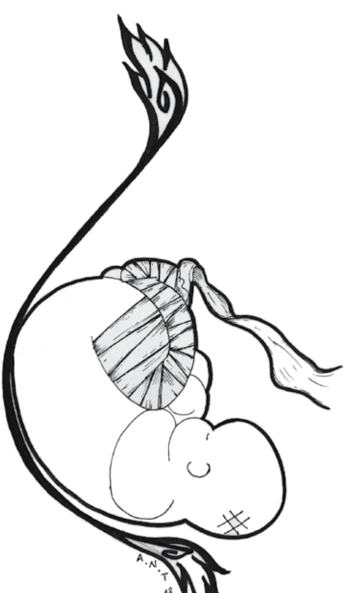

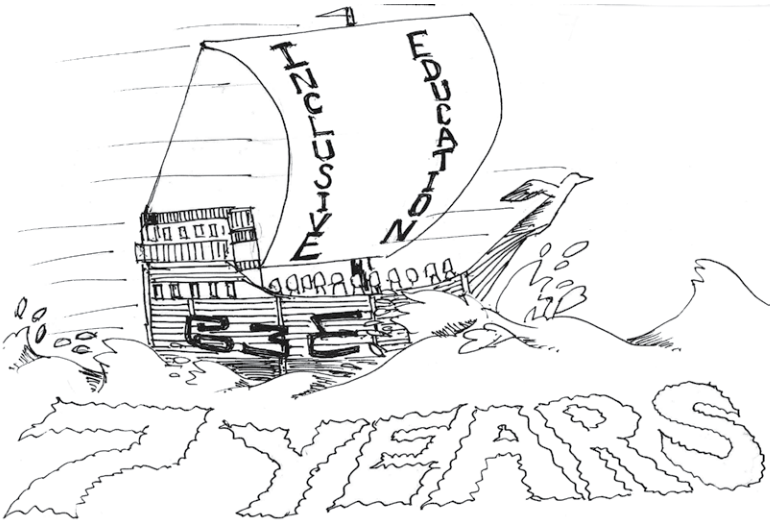

ဒေင်မှပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နေသော လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး စီမံချက်သည် လုပ်ဆောင်သင့်သလောက် မလုပ်ဆောင်နိုင်သေးကြောင်း ဝန်ခံပါသည်။ အထက်ဖော်ပြပါ လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး၏ အဓိကအယူအဆများအနက်မှ အချို့ကိုသာ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပြီး ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရမည့် အရာများစွာ ကျန်ရှိနေသေးကြောင်း ဝန်ခံပါသည်။ ဒေင်ရိပ်မြုံအနေဖြင့်(၇) နှစ်တာ လူတိုင်အကျုံးဝင်ပညာရေး စီမံချက်ကို အကောင် အထည်ဖော်လာခဲ့ရာတွင် တွေ့ကြုံခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံများ၊ လုပ်ဆောင်နိုင်မှုများကို အနည်းငယ် ဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

အတူသင်ယူခွင့်ရသောကလေးများသည် မည်သို့လက်တွဲပြီး အတူတကွ ရှင်သန်နေထိုင်ရမည်ကို သင်ယူသိရှိပြီးသူများ ဖြစ်ကြသည်။

"Children who learn together learn to live together"

❑ ❑ ❑

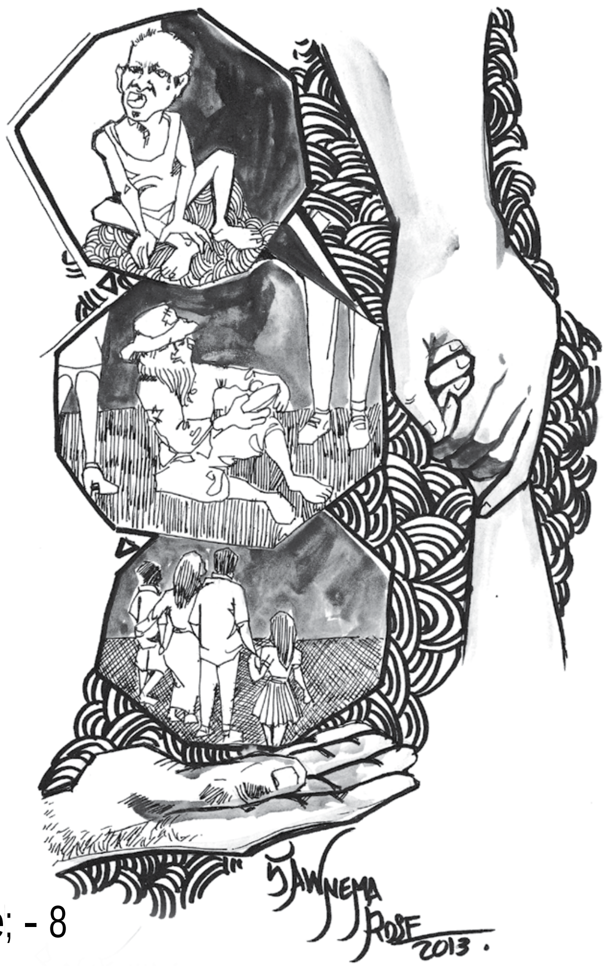

t ce; - 8

taxGG

အမေးအဖြေအချို့

၁။ အဘယ်ကြောင့် လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးစနစ်ဟာ အရေးကြီးသလဲ။ (Why is inclusive education important?)

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယနေ့ကျွန်ုပ်တို့၏ လူမှုအဖွဲ့အစည်းသည် မတူညီသော အုပ်စုများ စုပေါင်းနေထိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤလူမှုအဖွဲ့အစည်းသည် အနေအထားအမျိုးမျိုးရှိနေသော လူသားများ စည်းလုံးညီညွတ်စွာ မည်ကဲ့သို့အတူတကွနေထိုင်ရမည်ကို သင်ယူနေသည့် နေရာဖြစ်သော ရပ်ရွာရှိ ပင်မစာသင်ကျောင်းများမှ အစပြုသည်။

၂။ လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးစနစ်ဟာ ကျောင်းသားအားလုံးအတွက် ဖြစ်သလား။ (Is inclusive education for everybody?)

အရိုးရှင်းဆုံးအဖြေက ဟုတ်မှန်ကြောင်း ဖြေကြားရပါမည်။ ကျောင်းသားတစ်ဦးချင်းစီ၏ လိုအပ်ချက်ကို အကောင်းဆုံးဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် ကြိုးစားသည့်အခါ လိုအပ်ပါကချို့ယွင်းချက်အနေဖြင့် သီးခြားလိုအပ်ချက်ကို သီးခြားပေးရန် လိုအပ်သည့်အနေအထားကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုပြီး ဖြည့်ဆည်းရပါမည်။

၃။ မိမိရပ်ရွာတွင်ရှိနေသော ကျောင်းများတွင် လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးစနစ်ကို လက်တွေ့မည်သို့လုပ်ဆောင်မလဲ။ (How can I make the school in my community more inclusive?)

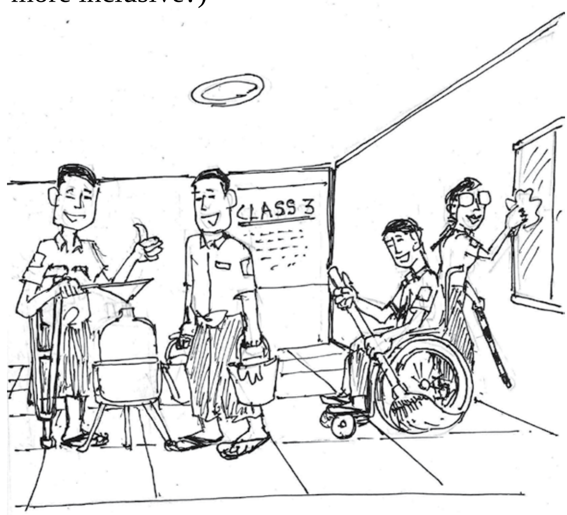

ကျောင်းအုပ်ကို မိမိကျောင်းတွင် မတူညီသော လိုအပ်ချက်ရှိနေသည့် ကလေးများအား စာသင်ခန်းထဲတွင် အကောင်းဆုံးကူညီပံ့ပိုးနိုင်ရန်အတွက် စာပေသင်ကြားပေးနေသော ဆရာ/မများအတွက် မည်သို့ပြင်ဆင် လုပ်ဆောင်ပေးနေသည်ကို မေးမြန်းပါ။

၄။ မည်သည့်အရာကို မျှော်လင့်ရမလဲ။ (What should we expect?)

ကျောင်းများမှ အကျုံးဝင်လာနိုင်မှုကို ပိုမိုပံ့ပိုးနိုင်ရန်အတွက် မသန်စွမ်းကလေးများနှင့် ဆရာ/မများကို မည်သို့ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်ပေးလိုသည်ဟူသည့် အဆိုပြုလွှာကို ရရှိရန်မျှော်လင့်ပါသည်။ ဥပမာ - စုပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ကျောင်းသားအချင်းချင်း လက်တွဲဆောင်ရွက်လာနိုင်မှု အစရှိသည်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

၅။ မသန်စွမ်းသူများအတွက်အထူးကျောင်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်ပြီး ရှင်းပြစေလိုပါတယ်။

လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေးမှာ မသန်စွမ်းသူများ၏ သီးခြားလိုအပ်နေသော ဝန်ဆောင်မှုများကို သီးခြားကျွမ်းကျင်မှုရှိသော သူများမှ ဝန်ဆောင်မှုပေးနေခြင်းကို အပြည့်အဝထောက်ခံပါသည်။ သီးခြားကျွမ်းကျင်မှုနှင့် လိုအပ်ချက်များရှိနေသည်ကိုလည်း လက်ခံထားပါသည်။ ထိုကျွမ်းကျင်သူများ၏ ဝန်ဆောင်မှုများကို ပင်မပညာရေးကျောင်းများတွင်သာမက မသန်စွမ်းသူများအတွက် သီးခြားအထူးကျောင်း တည်ထောင်ထားသော ကျောင်းများတွင်လည်း ရရှိနိုင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ အထူးကျောင်းတွင်သာ ရရှိနိုင်မည့် ဝန်ဆောင်မှု မဖြစ်သင့်ပါ။ အရည်အချင်းပြည့်ဝ၍ တူညီသည့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ကျောင်းများနှင့် အထူးကျောင်းများတွင် ရရှိနိုင်ရန် စီစဉ်ပေးလျက်ရှိသော်လည်း မသန်စွမ်းသူကိုယ်တိုင်က အထူးကျောင်းကို ရွေးချယ်ခဲ့ပါက]ukdyk&G, f;jzwf} ကို အတည်ယူပြီး ဖြည့်ဆည်း ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

❑ ❑ ❑

■ ဧဒင် roefpGrf;oufi ,frsm;jyKpk&mogfrH

အမှတ် (၅၆) ဝါဦးကျောင်း (၄) လမ်း၊ ဖော့ကန်
ရပ်ကွက်၊ အင်းစိန်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။
ဖုန်း - ၉၅ - ၁ - ၆၄၀ ၃၉၉၊ ၉၅ - ၉ - ၄၃၁ ၂၀၈ ၈၅
အီးမေးလ် - edengyn@baganmail.net.mm
ဝက်ဘ်ဆိုက် - http://www.edencenter.org

usrf;ukd;pm&if;

1. Inclusive education policy,by United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East, 2013.
2. Inclusive Education Where there are few resources, By Sue Stubbs. Edited by Ingrid Lewis. Updated and revised version September 2008.
3. Policy guidelines on inclusion in education by Published by the United Nations Educational, Scientifi c and Cultural Organization, 2009.
4. Key Principles for Promoting Quality in Inclusive Education Recommendations for Policy Makers European Agency for Development in Special Needs Education, 2009.

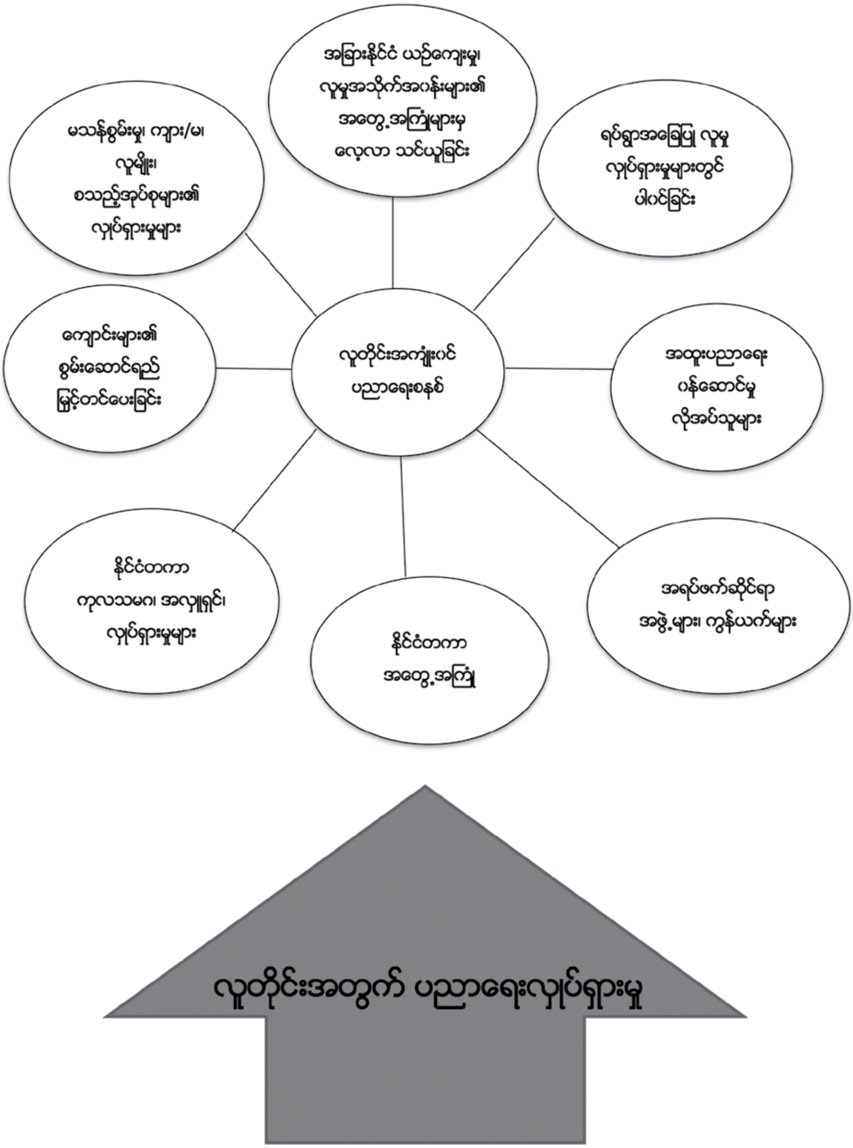
အခြားနိုင်ငံ ယဉ်ကျေးမှု၊
လူမှုအသိုက်အဝန်းများ၏
အတွေ့အကြုံများမှ
လေ့လာ သင်ယူခြင်း
မသန်စွမ်းမှု၊ ကျား/မ၊
လူမျိုး၊
စသည့်အုပ်စုများ၏
လှုပ်ရှားမှုများ
ရပ်ရွာအခြေပြု လူမှု
လှုပ်ရှားမှုများတွင်
ပါဝင်ခြင်း
ကျောင်းများ၏
စွမ်းဆောင်ရည်
မြှင့်တင်ပေးခြင်း
လူတိုင်းအကျုံးဝင်
ပညာရေးစနစ်
အထူးပညာရေး
ဝန်ဆောင်မှု
လိုအပ်သူများ
နိုင်ငံတကာ
ကုလသမဂ၊ အလှူရှင်၊
လှုပ်ရှားမှုများ
နိုင်ငံတကာ
အတွေ့အကြုံ
အရပ်ဖက်ဆိုင်ရာ
အဖွဲ့များ၊ ကွန်ယက်များ
လူတိုင်းအတွက် ပညာရေးလှုပ်ရှားမှု

လူမှုရေးအမြင် (အမြင်သစ်)

ပြဿနာနှင့် ဖြေရှင်းရမည့်အရာသည် အဆင်မပြေသောပတ်ဝန်းကျင်လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် ပညာရေးစနစ်များဖြစ်သည်။

(လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး - လူတိုင်းအတွက်ပညာရေး)

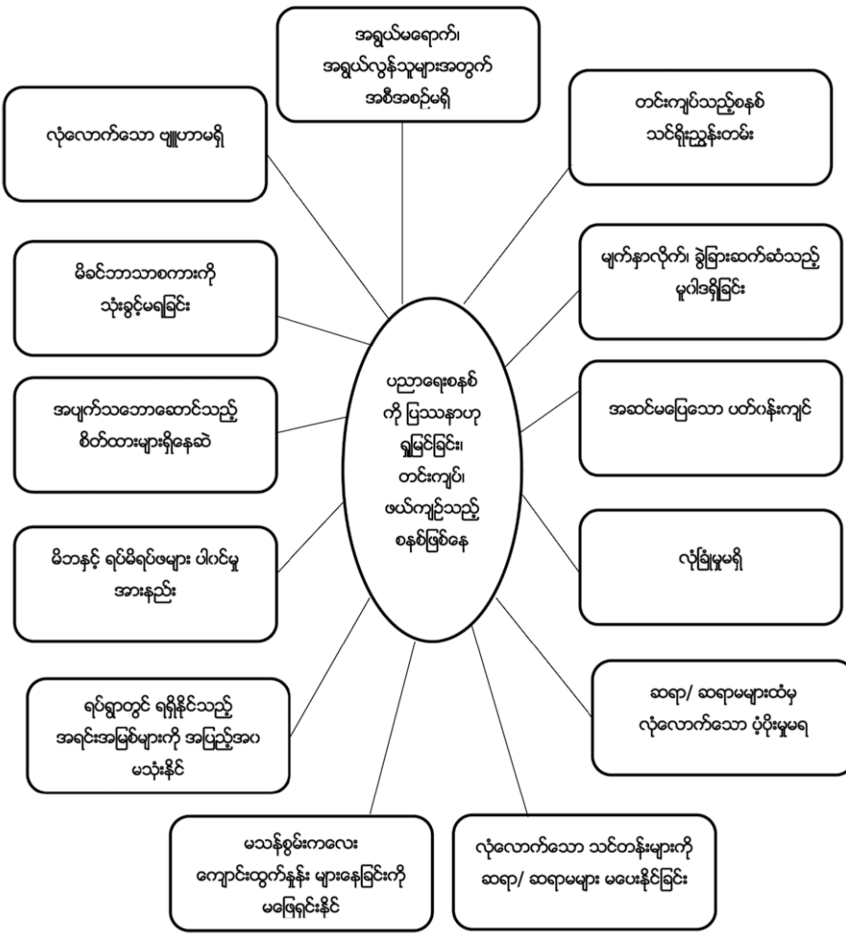

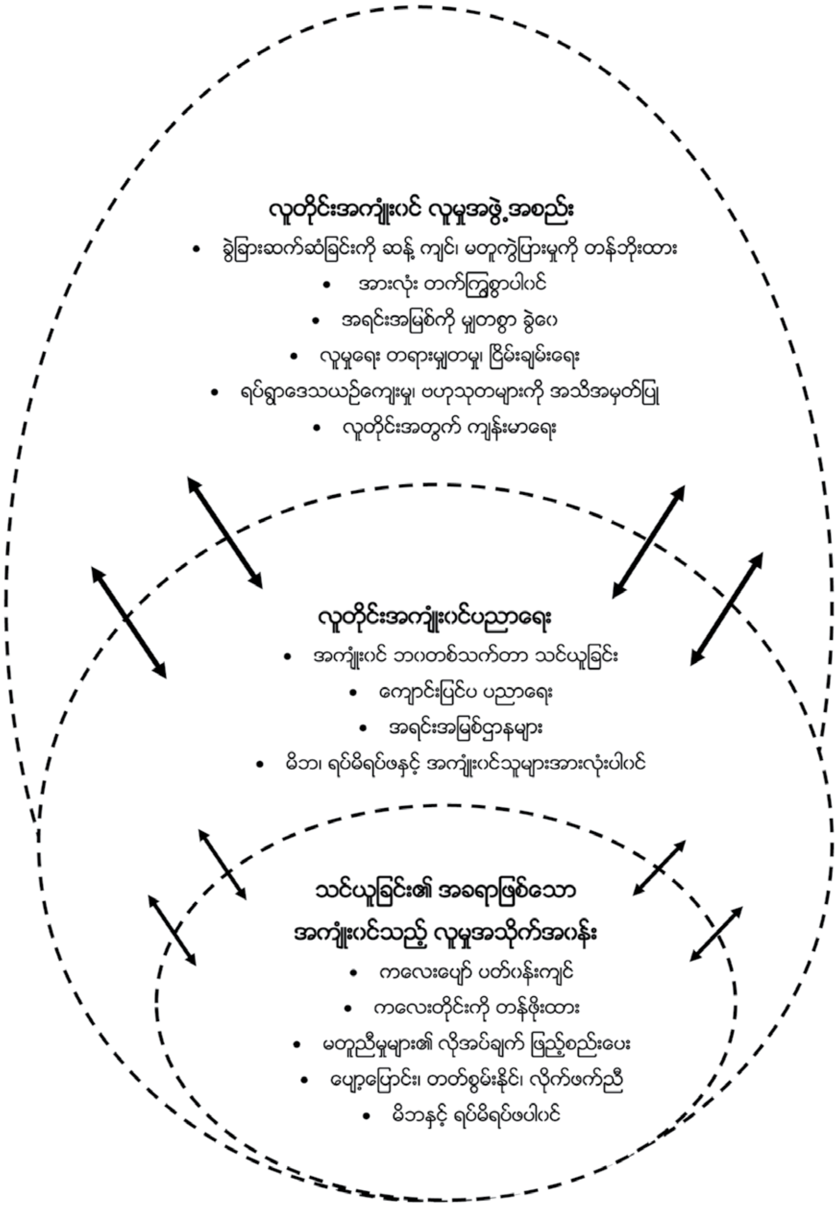

အကျုံးဂင်ခြင်းစက်ဂိုင်း - လူတိုင်းအတွက်အခွင့်အရေးနှင့် လူတိုင်အကျုံးဂင်ဖွံ့ဖြိုးမှုပြဇယား

ပြဿနာသည် အများစုနှင့် မတူသည့် ချို့ယွင်းချက်ရှိသူ၏ ကိုယ်ခန္ဓာတွင်ရှိနေ၊

ဆေးပညာရှုထောင့်၊ ပရဟိတအမြင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ကံဆိုးမှုဟု ရှုမြင်ခြင်း (အမြင်ဟောင်း)

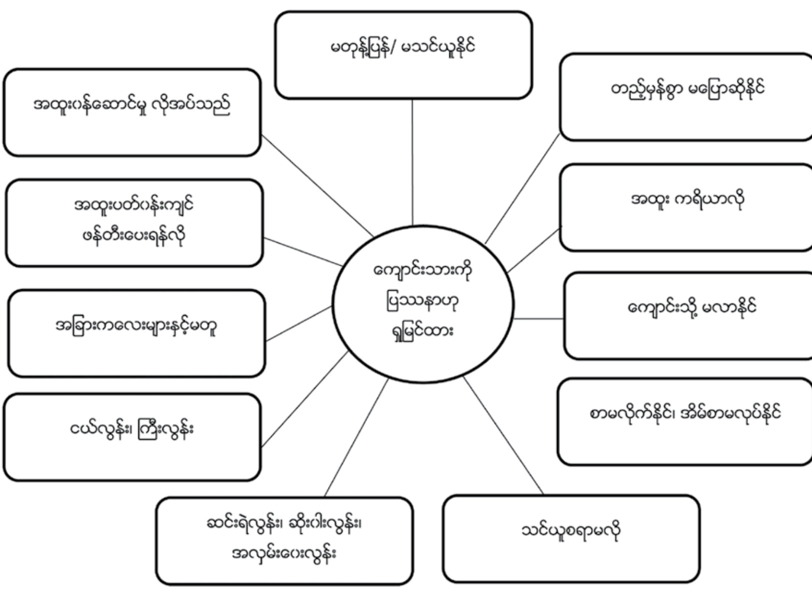

မသန်စွမ်းမှုအမြင်သစ်နှင့်
လူတိုင်းအကျုံးဝင်ပညာရေး၏
အမြင်တွင်
မသန်စွမ်းကလေးများ၏
ပညာသင်ယူခွင့်ဆုံးရှုံးနေခြင်းနှင့်
ထိုပြဿနာကို
ဖြေရှင်းရမည့်အချက်သည်
မသန်စွမ်းကလေးများအတွက်
အဆင်မပြေနိုင်သော
ပညာရေးစနစ်နှင့်
အတားအဆီးရှိနေသော
ပတ်ဝန်းကျင်များဖြစ်သည်ဟု
သတ်မှတ်ပါသည်